

148171

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİ İLE RESMİ
İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN
TUTUMLARI

148171

Eğitim Bilimleri
Yüksek Lisans Tezi

Melek GİRAY İNCE
Tez Yöneticisi: Prof.Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ

İSTANBUL, 2004

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, özel ilköğretim okulu müdürleri ile resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ve bu tutumu etkileyen faktörler bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırma süresince akademik desteğini ve her türlü yardımı sağlayan danışmanım Prof.Dr.Ali İlker Gümüşeli'ne sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca araştırmada bana zaman ve fırsat sağlayan Terakki Vakfı Okullarına; her türlü yardım destekleri için arkadaşım Sevgi Hilton ve sevgili aileme teşekkür ederim. Özellikle, eşim Selçuk İnce'ye istatistikle ilgili yardımları, sonsuz anlayışı ve desteği için teşekkür ederim.

İstanbul, Şubat 2004

Melek Giray İnce

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	v
ÖZET	ix
SUMMARY	x
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
Problem	1
Teknoloji Korkusu.....	7
Teknolojiye İlişkin Tutum ve Boyutları.....	8
Amaç	9
Önem	10
Sayıtlar	10
Sınırlılıklar	10
Tanımlar.....	11
BÖLÜM II	
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ve İNCELEMELER	12
Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	12
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	15
BÖLÜM III	
YÖNTEM	20
Araştırma Modeli	20
Araştırmanın Evreni.....	20
Veriler ve Toplanması	20
Araştırmada Kullanılan Ölçme Aracı	21
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	21
BÖLÜM IV	
BULGULAR ve YORUM	24
- Araştırmaya Katılan İlköğretim Müdürlerinin Bireysel Özellikleri	24
Genel Olarak İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları.....	30
Özel İlköğretim Okulu Müdürleriyle Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Fark.....	34
a) Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları.....	34
b) Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları.....	38
c) Özel İlköğretim Okulu Müdürleriyle Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Fark.....	41
Yaş, Mesleki Kıdem, Bitirilen En Son Okul ve Bilgisayar Kursuna Katılım Gibi Faktörlere Göre, Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Farklılık.....	43

a) Yaş Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	43
b) Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	46
c) En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	48
d) Bilgisayar Kursuna Katılım Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	50
Yaş, Mesleki Kıdem, Bitirilen En Son Okul ve Bilgisayar Kursuna Katılım Gibi Faktörlere Göre, Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Farklılık.....	51
a) Yaş Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	51
b) Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	52
c) En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	54
d) Bilgisayar Kursuna Katılım Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık.....	55
Özel İlköğretim Okulu Müdürleri ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki.....	56
a) Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki.....	57
b) Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki	58
BÖLÜM V	
SONUÇ ve ÖNERİLER	60
Sonuç	60
Öneriler	61
Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	61
Araştırmacılar İçin Öneriler	62
KAYNAKÇA	63
EKLER	68

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo		Sayfa
1.	TUTUM TESTİNDEKİ MADDELERİN FAKTÖR YÜKLERİ VE BUNA GÖRE BOYUTLARI	22
2.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN ÇALIŞTIKLARI OKUL TÜRÜ, YAŞ VE KIDEME GÖRE DAĞILIMLARI	25
3.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİTİRDİKLERİ OKULLARA GÖRE DAĞILIMLARI	26
4.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN GÖREV YAPTIKLARI OKULLARDA BİLGİSAYAR LABORATUVARI OLUP OLMAMASINA GÖRE DAĞILIMLARI	27
5.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN KİŞİSEL BİLGİSAYARININ OLUP OLMAMASINA GÖRE DAĞILIMLARI	27
6.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR KURSUNA KATILIMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI	28
7.	ÖZEL ve RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR VE BENZERİ ARAÇLARI KULLANIM SIKLIĞI ORTALAMALARI	28
8.	ÇALIŞTIKLARI OKUL TÜRÜNE GÖRE İLKÖĞRETİM OKULU - MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR ve BENZERİ ARAÇLARI KULLANIM SIKLIĞI ORTALAMALARI.....	29
9.	İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TUTUM ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUAN ORTALAMALARINA GÖRE DAĞILIMLARI.....	31
10.	İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARIYLA İLGİLİ MADDELERİN ARİTMETİK ORTALAMALARI ve STANDART SAPMALARINI.....	32
11.	ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TUTUM ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUAN ORTALAMALARINA GÖRE DAĞILIMLARI.....	35

12. ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARIYLA İLGİLİ MADDELERİN ARİTMETİK ORTALAMALARI ve STANDART SAPMALARI.....	36
13. RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TUTUM ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUAN ORTALAMALARINA GÖRE DAĞILIMLARI.....	38
14. RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARIYLA İLGİLİ MADDELERİN ARİTMETİK ORTALAMALARI ve STANDART SAPMALARI.....	40
15. İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN ÇALIŞTIKLARI OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE TUTUM ÖLÇEĞİ t-TEST SONUÇLARI	41
16. YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI	44
17. YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	44
18. YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARINDA FARKLILIĞA YÖNELİK TUKEY HSD TESTİ SONUÇLARI.....	45
19. MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE ÖZEL İLKÖĞRETİM - OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI	47
20. MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	47
21. EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE ÖZEL GÖRE İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI.....	48

22. EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE ÖZEL GÖRE İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI ..	49
23. ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR KURSUNA KATILMA DEĞİŞKENİNE GÖRE TUTUM ÖLÇEĞİ t-TEST SONUÇLARI.....	50
24. YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI	51
25. YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI.....	52
26. MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI	53
27. MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI	53
28. EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE RESMİ GÖRE İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN - TUTUM PUANLARININ ARİTMETİK ORTALAMALARI VE STANDART SAPMALARI.....	54
29. EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE RESMİ GÖRE İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM PUANLARI TEK YÖNLÜ VARYANS ANALİZİ SONUÇLARI ..	54
30. RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR KURSUNA KATILMA DEĞİŞKENİNE GÖRE TUTUM ÖLÇEĞİ t-TEST SONUÇLARI.....	56

31. ÖZEL İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR ve BENZERİ TEKNOLOJİK ARAÇLARI KULLANIMI İLE TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM ARASINDAKİ KORELASYON İLİŞKİSİ.....	57
32. RESMİ İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLERİNİN BİLGİSAYAR ve BENZERİ TEKNOLOJİK ARAÇLARI KULLANIMI İLE TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUM ARASINDAKİ KORELASYON İLİŞKİSİ.....	59

ÖZET

Çağdaş yönetim anlayışı ile birlikte okul müdürlerinin görevleri arasına teknolojinin planlanması, uygulanması ve kurumsallaştırılması da eklenmiştir. Okul yöneticilerinin okullarının etkililiklerini sürdürürebilmeleri için çağa uygun olarak teknolojiyi okula, eğitim ve öğretim programlarına entegre etmeleri gerekmektedir. Okul müdürlerinin bu görevleri yerine getirmedeki başarıları, onların teknolojiye ilişkin tutumlarıyla yakından ilişkilidir.

Bu araştırmanın genel amacı, özel ilköğretim okulu müdürleri ile resmi ilköğretim okulu müdürleri arasında teknolojiye karşı tutum farklılığının olup olmadığını belirlemek ve teknolojiye ilişkin tutumu etkileyen faktörleri incelemektir. Araştırma verileri, İstanbul ili Bahçelievler, Bakırköy ve Beşiktaş ilçelerindeki 25'i özel olmak üzere toplam 103 ilköğretim okulu müdürüne ölçek uygulaması yoluyla elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde Sadegül Akbaba (2002) tarafından geliştirilmiştir. Elde edilen veriler aritmetik ortalama, standart sapma, korelasyon, tek yönlü varyans analizi ve t-test teknikleri kullanılarak çözümlenmiş, yorumlanmış ve raporlaştırılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur ve genelde ilköğretim okulu müdürleri teknolojiye ilişkin olumlu tutum ($\bar{X}=4.14$) içindedir. Ayrıca kullanımla tutum arasında yüksek korelasyon olduğu saptanmıştır.

SUMMARY

According to the contemporary administrative perceptiveness, planning, applying and institutionalizing technology are the new duties of principals. Principals should integrate technology to the schools, education and curriculum in order to continue the efficiency of school comparatively. The success of this integration depends on principals' attitude towards technology.

The aim of this study is to find out if there is a significant difference among private primary school principals' and public primary school principals' level of attitudes towards technology, and to investigate the predictors of attitudes towards technology. The data of the research has been collected from 103 principals, those 25 of them were private primary school principals, in Bahçelievler, Bakırköy and Beşiktaş administrative districts within İstanbul. The questionnaire used was developed by Sadegül Akbaba (2002) at Abant İzzet Baysal University. The data has been analyzed, interpreted and reported through statistical techniques such as mean, standard deviation, correlation, ANOVA and t-test.

According to the findings of the study, there has been no significant difference among private primary school principals' and public primary school principals' level of attitudes towards technology and in general primary school principals' attitudes towards technology has been positive ($\bar{X}=4.14$). High correlation has been found between attitudes towards technology and using technology.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı ve alt amaçları, önem, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem

21. yüzyılın önemli kavramlarından biri de planlı sosyal değişimdir. 20.yüzyıldan itibaren değişimin tüm alanlarda ivme kazanması hızlı teknolojik gelişmenin bir sonucudur. Özellikle gelişen bilgisayar teknolojisiyle birlikte kişisel bilgisayarlar yaygınlaşmış her alandaki değişimin boyutları büyümüş ve değişim hız kazanmıştır.

İnsanlar isteseler de istemeseler de doğrudan ya da dolaylı olarak yaşamının çeşitli alanlarında teknolojiyi kullanmaktadırlar. Cep bilgisayarları, cep telefonları, bankamatikler, otomatik çamaşır ve bulaşık makinaları da dahil olmak üzere günlük yaşantımızın vazgeçilmezleri arasında bulunan birçok araç gereç aslında bilgisayar teknolojisinin ürünüdür ve teknoloji dendiğinde akla bilgisayar gelmektedir. Teknolojiye karşı olan kişiler dahi evlerinde, otuz yıl öncesine kadar teknoloji harikası olarak sayılan otomatik çamaşır ve bulaşık makinalarını kullanmaktadırlar. Bugün sıradan bir ev eşyası haline gelen bu makinalar otuz yıl önce insanlar için belki de devrim gibiyken insanlar yaşamlarını değiştirecek bu yeniliklere de pek çok yenilik gibi direnmişlerdir.

İnsan yaşantısındaki her türlü değişiklik, değişikliğe yönelik farklı tutumlara ve kaygılara neden olmaktadır. Dolayısıyla yaşantımızın her anında teknolojinin kendisiyle yaşamak zorunluluğu, teknolojinin neden olduğu kaygıyı da beraberinde getirmiştir. Bilgisayarlara karşı duyuşsal tepkilerin varlığı bilgisayar reklamlarında dahi ele alınmış; Macintosh Bilgisayarları, reklamlarında bilgisayarlarını "Yüksek Kaygının Olmadığı Yüksek Teknoloji" sloganıyla kullanmışlardır (Cambre & Cook, 1984).

Weil ve Rosen'ın 23 ülkede on altı yıl boyunca 20.000 öğrenci, öğretmen, yönetici, çocuklar, anne babalar ve toplumun diğer bireyleri üzerinde yaptığı araştırmalar göstermiştir ki en azından yüzde 25 ile yüzde 50 arasında yer alan grup teknolojiye karşı kaygısı olanlar olarak nitelendirilebilir. Weil ve Rosen (1995) tarafından yapılan bir başka araştırmaya göre ise nüfusun yüzde 18'i teknolojiye uymaktan korkmuş, yüzde 48'i teknoloji harikası bilgisayarları kullanmayı geciktirmiş, yüzde 34'ü ise teknolojiyi reddetmiştir. Ayrıca bu araştırma, nüfusun yüzde 40'nın teknolojiye karşı kaygısı olmadığını; yüzde 23'ünün orta derecede, yüzde 37'sinin ise ileri derecede kaygı geliştirdiklerini göstermiştir.

Teknoloji kullanımı açısından bakıldığında; eğitim sisteminin diğer toplumsal sistemleri geriden izlediği sonucuna varmak mümkündür. İşletmelerde uzun yıllardan beri kullanılmasına rağmen, özellikle bilgisayarlar olmak üzere data projektör, kapalı devre televizyon sistemleri gibi eğitim teknolojisi araçları son birkaç yıldan bu yana büyük şehirlerden başlayarak okullarda yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye'de, eğitim teknolojileri kapsamındaki bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim için 1978-1979 yıllarında bazı meslek liselerinde ilgili bölümlerin açılmasıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışmalar başlatılmıştır. 1985 yılında 1100 bilgisayardan 550'si öncelikle Anadolu ve fen liseleri olmak üzere tüm illerden seçilen liselere dağıtılmıştır. 1990-1991 yıllarında özel firmalarla anlaşarak 179 yazılım geliştirilmiştir. Aynı yıllarda 217 müfredat laboratuvar okulu kurulmuş ve öğrenci merkezli eğitim çalışmaları başlatılmıştır. 1985-1995 yılları arasında da 21.489 bilgisayar, bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli eğitim için; 5894 bilgisayar da idari amaçlı kullanım için okullara tahsis edilmiştir(MEB, 1999). 2002 yılında Türkiye genelinde okullardaki toplam bilgisayar sayısı 97.370'i PC olmak üzere 157.235'tir. Bu bilgisayarlardan 6.825'inin internet bağlantısı vardır. Okullardaki bilgisayar laboratuvarlarının sayısı toplamda 7173'tür. 1992-2002 yılları arasında kullanılan yazılım sayısı da artmıştır. Toplamda 107.003 olan yazılımların 55.964'ü eğitim yazılımıdır. Diğerleri ise ofis, bodro-muhasebe ve okul yönetim yazılımlarıdır(MEB, 2003).

Teknoloji dendiğinde akla ilk olarak bilgisayar gelmektedir. Bilgisayarların okullarda yaygınlaşması, bir açıdan sistemin yeniden yapılandırılmasıdır. Bilgisayarın kullanılmasıyla birlikte iş ilişkilerinde, zamanın kullanılmasında, daha önce harcanan emek ve enerjide önemli değişiklikler olacaktır. Çalışanların rol ve işlevleri büyük ölçüde değişecektir. Bu yüzden, eğitim kurumlarında bilgisayarın yaygınlaştırılmasını yeni bir süreç olarak görmek ve bu süreci etkili bir biçimde yönetmek gerekir (Erdoğan, 2000).

Teknoloji kullanımı okulların değişim sürecinde önemli bir yere sahip olmuştur. Teknolojik gelişim okullardaki eğitim ve öğretim işlerinin alt yapısını zorlamaktadır. İdari işlerin yürütülmesi, dosyalama işlemleri, bilgisayar destekli eğitim ve diğer etkinliklerde bilgisayarın kullanılması, teknolojiyi dolayısıyla bilgisayarı okulun vazgeçilmez bir parçası haline getirmiştir. Eğitim teknolojilerinin eğitime katkısı kısaca şu şekilde maddelenmiştir (Aktaran:Casey,2000):

1. Eğitim teknolojisi ileri öğrenmeleri destekler.
2. Eğitim teknolojileri öğretme ve öğrenme yöntemlerindeki değişikliklere katkıda bulunur.
3. Eğitim teknolojileri, öğretmenlerin tek başlarına yapmaları gereken zor işleri kolaylaştırır.
4. Eğitim teknolojileri, öğretmen ve öğrenci üretkenliğini artırır.
5. Eğitim teknolojileri, öğrencileri iş hayatına hazırlar.

Buna bağlı olarak okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görevlerindeki başarı derecesi, uyguladıkları eğitim teknolojisi ile yakından ilişkilendirilmektedir (Erdoğan, 2000). Aynı zamanda Brosnan (1998); gelecekte, mevcut yönetimlerin aksine, daha analitik ve bilişime önem veren yönetimlere ayrıcalık tanınacağını belirtmiştir. Bu öngörü sadece işletme yöneticileri için değil, etkililiğini sürdürmek isteyen eğitim kurumlarının yöneticileri için de geçerlidir.

Teknoloji ile birlikte okul müdürünün rolleri arasına teknoloji yeterliliğine sahip olma rolü de eklenmiş ve liderlik türlerine teknoloji liderliği de katılmıştır.

Teknolojik liderlik okul müdürlerine yönetimde farklı bir bakış kazandırmaktadır. (Mac Neil ve Delafield, 1998). Teknolojinin okul yönetimindeki önemi, sadece kuramsal alanda değil uygulamada da önem kazanmıştır. Türkiye'deki ilköğretim okulu müdürleri de yapılan araştırmalarda, mesleki gelişim için eğitim görülmesi gereken alanlarda "Eğitim Teknolojisi Geliştirme ve Uygulama" konusuna öncelik vermişlerdir (Gümüseli, 2002).

Milli Eğitim Bakanlığı, genel olarak eğitim sisteminin daha verimli ve etkili işleyebilmesi, özel olarak da okul düzeyinde eğitim ve öğretimin niteliğinin geliştirilmesi için teknoloji kullanımının yaygınlaştırılmasına yönelik birçok projeyi başlatmıştır (Erdoğan,2000). Baykal (1984), Türkiye'de bilgisayar destekli eğitimin yaygınlaşması için desteklenmesi üzerinde dururken Akpınar (1999) yaptığı araştırmada ABD'de dokuz öğrenciye bir bilgisayar düştüğünü, Türkiye'de ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın istatistiklerine göre okullarda 11.732.515 öğrenci için 21.489 adet bilgisayarın bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca Akpınar'ın Türkiye'deki çeşitli okullardan seçilen 1285 öğrenciyi kapsayan araştırmasının sonuçlarına göre, öğrencilerin yüzde 57'sinin bilgisayarı, yüzde 25'inin ise internet bağlantısı vardır. Buna rağmen öğrencilerin yüzde 42'si herhangi bir işletim sistemini kullanmayı bilmemekte ve çoğu bilgisayarı oyun oynamak için kullanmaktadır. Bu da bize teknoloji kullanımının amacına tam olarak ulaşamadığını gösterir. Halbuki Baykal (1989), bilgisayar destekli eğitimin olumlu etkilerini şu şekilde sıralamaktadır:

- 1) Bilgisayar destekli eğitim, eğitimin amaçlarını yenileştirir.
- 2) Bilgisayar destekli eğitim, bireyselleştirilmiş öğretimi olanaklı kılar.
- 3) Bilgisayar destekli eğitim; yaratıcılık, eleştirel düşünme, keşif yapma, inceleme ve esneklik gibi becerileri destekler.

Okullarda eğitim teknolojilerinin kullanılması çok önemlidir. Ancak bilgisayar sayısının fazla olması, akademik standartların yükselmesi için tek başına her zaman yeterli değildir. Örneğin; Almanya'da bir bilgisayara düşen öğrenci sayısı İngiltere'dekinden daha fazladır; ancak Almanya'da akademik standartlar daha yüksektir. Bu da bilgisayarın geleneksel öğretim yöntemlerine

ve sınıflara entegre edilmesiyle ilişkilidir (Brosnan, 1998). Eğitim teknolojisini kullanma ya da bilgisayar destekli eğitimi öğretim programları kapsamına almaları için yöntem geliştirme işi ilk olarak öğretmenlerden beklenmektedir; ancak öğretmenlerin bu beklentiyi yerine getirmeleri büyük ölçüde okul müdürlerinden alacakları destekle mümkündür (Treagust & Rennie, 1993; aktaran Casey; 2000). Hall (1978) ve Martin(1989) (aktaran; Casey, 2000), okullardaki tüm sınıf düzeylerinde teknolojiyi kullanabilen personel için kaynaklar araştırmışlar ve her iki araştırmacı da bunun okul yönetimlerinin teknoloji kullanımına önem vermesi ve fakültelerle sağlam bir işbirliğinin sağlanmasıyla bu kaynakların yaratılacağı sonucuna varmışlardır. Eğitim teknolojilerinin, özellikle de bilgisayarların okulda kullanımına destek verecek okul müdürlerinin kendilerinin de teknolojiye karşı olumlu tutum geliştirmeleri gerekmektedir.

Dünya teknolojiye daha da bağımlı hale geldikçe, öğrenciler ve velileri yöneticilerden bilgisayarı ve interneti, örgün eğitime entegre etmelerini beklemektedirler. İş çevreleri hali hazırda bilgisayar okur yazarı olan mezunları tercih etmektedir. Dolayısıyla toplum, ileri görüşlü okul liderlerinden teknoloji alanında da etkili bir liderlik davranışı beklentisi içindedir(Slowinsky, 2000).

Öğrencilerin teknolojiyi amacına uygun olarak kullanması, okullarda eğitim teknolojilerinin ve bilgisayar destekli eğitimin yaygınlaşmasıyla gerçekleşecektir. Çok etkili bir öğrenme yolu olan bilgisayar destekli eğitimin okullarda yaygınlaşması okul yöneticilerinin girişimleri ile mümkün olacaktır.

Amerikan Ulusal Okul Birliği; okul müdürlerinin teknolojinin baskın olduğu değişim ve planlama sürecinde, teknolojinin getirileri hakkında öngörülerinin olmasını ve teknoloji ile varabilecekleri noktaları kestirebilme gerekliliğini anahtar roller olarak belirlerken teknolojinin planlanması, uygulanması ve kurumsallaştırılması okul müdürlerinin görevleri arasında sayılmıştır (Akbaba,2002). Okul müdürlerinin bu görevleri yerine getirmedeki başarıları onların teknolojiye karşı tutumlarıyla yakından ilişkilidir.

Weil ve Rosen'ın (1990) yaptığı bir araştırmaya göre; teknoloji ile barışık olmayan kişilerin kurumlarda öncü rollerinin olması, daha sonra teknolojik rahatsızlıklara yol açmaktadır. Özellikle eğitimcilerin teknolojiye karşı olumsuz tutumları ve kaygıları varsa, bu öğrencilere de yansıtılmaktadır. Buna göre yöneticilerin teknolojiye karşı kaygısının olup olmaması, bilgisayar destekli eğitimin yaygınlaşmasını doğrudan etkileyecektir. Teknolojiye karşı kaygısı olan yöneticiler, teknolojiye karşı kaygısı olmayan yöneticilere göre teknolojiye çok fazla gereksinim duymayacaklar ve diğerlerine göre teknolojiyi daha az kullanacaklardır. Bilgisayar destekli eğitimin başarılı olması ise ancak teknolojiye karşı olumlu tutum geliştiren ve kaygı düzeyi en az olan yönetici, öğretmen ve öğrencilerle olanaklıdır.

Weil ve Rosen (1997), iş yerlerinde teknolojiyi kullananların yıllık kazançlarının daha fazla olduğunu saptamışlardır. Buna göre teknolojiyi kullanmayan kişiler zaman geçtikçe daha da geride kalacaklar, bu da onların kendilerini kötü, dışlanmış hissetmelerine neden olacaktır. Aynı durum okullar için de geçerli olabilir. Teknolojiyi kullanan okullar çağın gereklerine daha uygun eğitim verdikleri düşüncesiyle daha çok öğrenci tarafından tercih edilecekler; bu da teknolojiye çok fazla yer vermeyen okul yöneticilerinin kaygı geliştirmelerine neden olabilecektir.

Okul yöneticilerinin okullarının etkililiklerini sürdürebilmeleri, çağa uygun olarak teknolojiyi okula, eğitim ve öğretime entegre etmelerine bağlıdır. Bu çalışmaların başarılı olarak uygulanmasında, okul müdürlerinin teknolojiye yönelik bilişsel (bilgi ve beceri) ve yeterlik (teknolojiyi tanımlama, desenleme, yapma ve değerlendirme) boyutlarının yanı sıra duyuşsal boyutun (tutumlar, değerler, inançlar, farkında olmalar) da çok önemli bir yeri vardır.(Akbaba, 2002). Teknolojiye karşı olumlu tutum geliştiren okul müdürlerinin olumsuz tutum geliştiren okul müdürlerinden daha başarılı olacağı düşünülmektedir. Ancak bireylerin teknolojiye karşı tutumlarının belirlenmesinde pek çok araştırmacının da belirttiği gibi geçmiş deneyimlerin gelecek yaşamda nesnelere karşı tutumu doğrudan etkilediği unutulmamalıdır.

Bu noktada, ileri teknolojinin okullara entegre edilmesinde, okul yöneticilerinin teknolojiye ilişkin nasıl bir tutum içinde olduklarının belirlenmesi araştırmaya değer bulunmuştur.

Teknoloji Korkusu

Bilgisayar teknolojisinin yaygınlaşmasıyla birlikte bu alanda yapılan araştırmalarda teknolojiye ve dolayısıyla bilgisayarlara karşı olumsuz tutumlar, teknoloji korkusu (teknofobi) olarak adlandırılmıştır (Rosen&Weil, 1990). Rosen ve Weil(1990) teknofobiyi şu eşkilde tanımlamaktadırlar:

- Bilgisayarlar ve bilgisayar teknolojisiyle şimdiki ve gelecekteki etkileşime ilişkin kaygı;
- Bilgisayarlar, kullanımları ve onların sosyal etkilerine yönelik olumsuz evrensel tutumlar;
- Bilgisayar karşısında belli negatif algılamalar ya da eleştirel yöndeki içsel diyaloglar ya da gelecekte bilgisayarlarla karşılaşma düşüncesidir.

Bu açıklamaya göre teknofobi üç boyutta incelenmiştir: bilgisayarlarla etkileşim, bilgisayara ilişkin tutum, bilgisayarlar hakkındaki düşünceler. Weil ve Rosen'ın (1995) araştırmalarına göre kişilerin bilgisayara karşı tutumları, geçmiş deneyimleri ve düşünceleri gelecekteki teknoloji korkusunun boyutlarının belirleyicisidir. Olumsuz düşünce ve tutumlar, insanların gelecekteki teknoloji korkusunun yüksek olacağının habercisidir.

Öte yandan Günther ve arkadaşları (1998) bilgisayara karşı tutumların, bilgisayara karşı kaygı, bilgisayara güven, bilgisayara karşı ilgi ve bilgisayar kullanımı olarak tanımlanabileceğini belirtmişlerdir. Bilgisayara karşı kaygıyı etkileyen unsurları inceleyen Nash ve Moroz(1997), dört unsur belirlemişlerdir: Bilgisayara karşı ilgi, bilgisayar kullanımını kabullenme, bilgisayara güven ve bilgisayara ilişkin tutum.

Bu araştırmalarda ortaya konan boyutlar genelde aynı olmakla birlikte kimi araştırmacılar, teknoloji korkusunun alt boyutlarından biri olarak teknolojiye karşı tutumu almışlar, diğerleri ise teknolojiye ilişkin tutumların alt boyutlarında

teknoloji korkusuna yer vermişlerdir. Her iki yöndeki araştırmalarda teknoloji korkusu ile teknolojiye ilişkin olumsuz tutumlar arasında pozitif yönde korelasyon olduğu saptanmıştır.

Teknolojiye İlişkin Tutum ve Boyutları

Eğitim ve öğretimde, teknolojinin okullarda başarıyla kullanılması sürecinde okul müdürlerinin teknolojiye yönelik duyuşsal boyutunun da önemli olduğunu vurgulayan Akbaba(2000); araştırmasında tutumu, insanların herhangi bir nesne, insan ve konulara ilişkin olumlu ve olumsuz duyguları olarak tanımlamıştır. Akbaba, geliştirdiği ölçekle teknolojiye ilişkin tutumları dokuz boyut olarak bulmuştur. Bu boyutlar; teknolojiyi benimseme, teknoloji ve gelişme, teknolojiyi izleme, teknoloji ve yönetim, teknoloji korkusu, teknoloji ve internet, teknolojiye güven, teknoloji ve karamsarlık, teknoloji kullanımınıdır.

Diğer araştırmacıların teknolojiye ilişkin tutumların alt boyutları ile ilgili araştırma sonuçlarına bakıldığında, genel olarak üç ya da altı boyut belirledikleri görölmüştür. Nash ve Moroz'un geliştirdikleri tutum ölçeğinde bu boyutlar; bilgisayara güven, bilgisayara ilgi, bilgisayara karşı kaygı ve bilgisayar kullanımınıdır. Bu araştırmada bilgisayara karşı güven boyutuyla kaygı boyutu arasında yüksek korelasyon bulunmuştur.

Deniz'in (1994) geliştirdiği bilgisayara ilişkin tutum ölçeğinde üç alt boyut vardır. Bunlar; bilgisayara karşı kaygı, bilgisayara ilgi ve bilgisayar kullanımınıdır. Araştırmasının ikinci kısmında Deniz, bilgisayarlara ilişkin tutumlarla cinsiyet, çalışma alanı, bilgisayarla ilgili deneyimler, bilgisayara ilişkin kaygı, bilgisayar kullanımı arasındaki korelasyonları incelemiştir. Araştırmada cinsiyet, bilgisayar deneyimi ve çalışma alanlarıyla tutum arasında korelasyon bulunamamış; ancak bilgisayara karşı kaygıyla tutumun birbiriyle yakından ilgili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Rosen ve Weil'e(1995) göre bugünkü bilgisayar kullanımı ile geçmiş bilgisayar deneyimleri, bilgisayara karşı kaygıyı açıklamada en etkili unsurlardır.

Bundan yola çıkarak bilgisayar kullanımı ve bilgisayarla ilgili geçmiş deneyimleri tutumu etkileyen unsurlar arasında saymak mümkündür. Cinsiyet, mesleki deneyim, etnik köken, okuldaki bilgisayar olanakları ve sosyo-ekonomik düzey gibi demografik özellikler de tutumu belirleyen unsurlar arasındadır. Yaş unsuru da teknolojiye karşı olumsuz tutum geliştirmede etkenlerden biridir.

Rosen ve Weil(1992) o güne kadar yaptıkları yirmi araştırmadan sadece üçünde cinsiyetin tutumu etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Belirli yaş gruplarında cinsiyet belirleyici bir unsur olarak ortaya çıkmıştır. Ancak yapılan tüm çalışmalarda, bilgisayar kullanımıyla tutum arasında pozitif korelasyon bulunmuştur.

Sonuç olarak, teknolojiye ilişkin tutumla ilgili eğitim, psikoloji, sosyal psikoloji alanlarındaki kaynaklara bakıldığında teknolojiye karşı olumsuz tutumun ve kaygının toplumda önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bilgisayara karşı olumlu ya da olumsuz tutumların nedenleri kısaca şu şekilde sıralanabilir: cinsiyetin ve yaşın teknoloji kullanımındaki rolü, bilgisayara karşı kaygıda bilgisayar kullanımının, bilgisayar bilgisinin ve bilgisayara sahip olmanın rolü.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, özel ilköğretim okulu müdürleri ile resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında bir farklılık olup olmadığını belirlemek ve teknolojiye ilişkin tutumları etkileyen faktörleri ortaya koymaktır. Bu genel amaca ulaşmak üzere aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Genel olarak ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları nasıldır?
2. Özel ilköğretim okulu müdürleri ile resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3. Yaş, mesleki kıdem, bitirilen en son okul ve bilgisayar kursuna katılım gibi faktörlere göre, özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Yaş, mesleki kıdem, bitirilen en son okul ve bilgisayar kursuna katılım gibi faktörlere göre, resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
5. Özel ilköğretim okulu müdürleri ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları kullanımları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Önem

Toplumda teknoloji kullanımı giderek artmaktadır. Okullarda da teknoloji, özellikle de bilgisayar kullanımı her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Bu noktada yöneticilerin teknolojiye karşı düşünce ve tutumları çok önemlidir. Bu araştırma sonucunda elde edilecek verilerin, resmi ve özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye karşı tutumlarını ve teknolojiye ilişkin tutumu etkileyen faktörleri ortaya koyarak okullarda teknolojinin kullanılmasını geciktiren etkenlerin en aza indirilmesi konusunda çalışma yapanlara yardımcı olması umulmaktadır.

Sayıtlılar

Bu araştırmada, araştırmaya katılan tüm deneklerin demografik bilgiler formunda ve tutum ölçeğinde yer alan soruları içtenlikle yanıtladıkları temel sayılısından hareket edilmiştir.

Sınırlıklar

1. Bu araştırma, İstanbul İli'nde merkez ilçelerinden Beşiktaş, Bakırköy ve Bahçelievler İlçelerindeki özel ve resmi ilköğretim okullarında görev yapan müdürler ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmada azınlık okulu statüsündeki özel okullar araştırma dışında tutulmuştur.

3. Bu araştırma, özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş, mesleki kıdem, bitirilen en son okul, bilgisayar kursuna katılım ile bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları (tepegöz, data projektör, video, programlanabilen ev araçları, bankamatik, vb...) kullanım faktörlerinin incelenmesiyle sınırlıdır.

Tanımlar

İlköğretim okulu müdürü:Toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünün önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili bir şekilde işletme, geliştirme, yenileştirme sürecini yöneten kişi (Bursalıoğlu, 2000).

Tutum: Bireylerin teknolojiye karşı olumlu ya da olumsuz tavır ve tepkileri (Akbaba, 2002).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE İNCELEMELER

Bu bölümde, araştırmanın alanı ile ilgili araştırma ve yayınlar kısaca özetlenmiştir.

Yurt içinde ve yurt dışında teknoloji kullanımı ya da teknolojiye ilişkin tutumu inceleyen araştırmalar incelendiğinde bu araştırmaların genellikle öğretmenler ve öğrenciler üzerinde yapıldığı görülmektedir. Çok az sayıda araştırmaya okul yöneticileri de dahil edilmiştir. Bu nedenle, bu bölümde öğrenciler ve öğretmenleri kapsayayan araştırma ve yayınlar da kısaca özetlenmiştir.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Berberoğlu ve Çalikoğlu (1991) bilgisayarlara karşı kaygıyı ölçen bir araştırmayı Ankara ve Bilkent üniversitelerinden seçilen 282 öğrenci üzerinde yapmıştır. Bu araştırmada Loyd ve Gressard (1984) tarafından geliştirilen ve Türkçeye çevrilen ölçek kullanılmıştır. Ölçek; bilgisayara karşı kaygı, bilgisayar kullanımı sırasında kendine güven, bilgisayarlardan hoşlanma ve bilgisayar kullanımı olmak üzere dört bölümü içermektedir. Ölçekler arasında korelasyon katsayıları 0,63 ile 0,74 arasında değişen belirgin ilişkiler saptanmıştır. Bu araştırma sonucunda bilgisayar kullanımıyla bilgisayara ilişkin tutum arasında ilişki olduğu sonucu saptanmıştır.

Deniz (1994) bilgisayarlara karşı tutumu ölçmek üzere bir ölçek geliştirmiştir. 42 maddeden oluşan bu ölçek, Marmara Üniversitesi'nde 91 öğrenciye uygulanmıştır. Araştırmada cinsiyet, çalışma alanı, bilgisayarlarla ilgili deneyimler, bilgisayara karşı kaygı ve bilgisayar kullanımı ile bilgisayara ilişkin tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu araştırma sonucunda cinsiyet, çalışma alanı ve bilgisayarlarla ilgili deneyimlerin tutumla korelasyonu bulunamamış; ancak bilgisayara karşı kaygının bilgisayara ilişkin tutumla yakından ilgili olduğu sonucuna varılmıştır.

Gülseçen ve Erkin (1997) de İstanbul'da özel bir okulda öğretmenler ve öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada, teknoloji kullanımını ve teknolojiye ilişkin tutumu incelemişlerdir. Araştırmaya 221 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin yüzde 60'ı okulda hiçbir bilgisayar kursuna katılmamıştır. Yüzde 12'si ATM, yüzde 50'si programlanabilir ev aletlerini daha önce kullanmamıştır. Aynı zamanda öğretmenlerin yüzde 74'ü o güne kadar interneti kullanmamıştır. Öğretmenlerin yaklaşık olarak yüzde 40'ı, öğrencilerin ise yüzde 35'i farklı düzeylerde teknolojiye karşı olumsuz tutum içindedirler. Araştırmacılar aynı zamanda bilgisayar bilgisi, teknoloji korkusu ve teknoloji kullanımı arasında belirgin bir ilişki bulmuşlardır. Aynı zamanda öğrencilik yıllarında bilgisayar kullanma şansını yakalamış olan genç öğretmenlerin hem bilgisayarlar hakkında daha fazla bilgiye sahip oldukları hem de çok daha düşük düzeyde kaygı geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Koraltürk (1997) de, teknoloji kullanımı ve teknolojiye karşı tutumu inceleyen bir çalışmayı anaokulu müdürleri ve anaokulu öğretmenleri üzerinde yapmıştır. Araştırmaya katılan deneklerin sayısı 143'tür. Araştırma sonucunda genç öğretmenlerin yaşlı öğretmenlere göre teknolojiye karşı daha olumlu tutum içinde oldukları ve daha az kaygı duydukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca bilgisayar hakkında daha fazla bilgisi olanların diğerlerine göre teknolojiye karşı daha olumlu tutum geliştirdikleri ve daha az kaygı duydukları belirlenmiştir. Anaokulu müdürleri için de bilgisayar bilgisi ve yaşın teknolojiye ilişkin tutum ve teknolojiye karşı kaygı düzeylerinde belirleyici faktörler olduğu belirtilmiştir.

Akbaba ve Sayan (2001) öğretmen adaylarının teknolojiye karşı tutumlarını belirleyecek bir ölçek geliştirmişlerdir. Araştırmaya, Abbant İzzet Baysal Üniversitesi'nden 237 son sınıf öğrencisi katılmıştır. Bu araştırmada ölçme aracı geliştirilmekle birlikte öğretmen adaylarının genelde teknolojiye ilişki tutumları incelenmiştir. Araştırma sonunda öğretmen adaylarının genellikle teknolojiye ilişkin olarak olumlu tutum içinde buldukları belirlenmiştir. aynı zamanda bu araştırmada tutumu etkileyen faktörlerde incelenmiştir. Araştırmada cinsiyetle tutum arasında ilişki bulunamamış; ancak öğrencilerin devam ettikleri

bölüm ve mezun oldukları lise açısından teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

İnce (2001), İstanbul'da özel bir okulda 192 öğretmenin katıldığı çalışmada öğretmenlerin bilgisayara karşı tutum, kaygı ve düşüncelerini incelemiştir. Mesleki kıdeminin ve branş farklılıklarının teknolojiye karşı düşünce boyutunda anlamlı bir farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşmıştır; ancak fen ve matematik gibi sayısal branşlardaki öğretmenlerin sosyal branşlardaki öğretmenlere göre daha fazla olumlu tutum içinde olduklarını belirlemiştir. Öte yandan yaş faktörü incelendiğinde 20-30 yaş arasındaki öğretmenlerle 50 yaş üstündeki öğretmenler arasında bilgisayara karşı düşünce boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. 20-30 yaş arasındaki öğretmenlerin teknolojiye ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Aynı incelemede bilgisayara sahip olma değişkeninin anlamlı bir farklılığa neden olduğu görülmüştür. Bilgisayara karşı düşünce ile bilgisayar kullanımı arasında .485 değerinde korelasyon bulunmuştur.

Akbaba (2001) yaptığı araştırmasında okul yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeylerini incelemiştir. Bu araştırmaya 123 okul yöneticisi katılmış ve bunların yüzde 69.9'u bilgisayar kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunların yüzde 42.3'ü başlangıç düzeyinde bilgisayar kullanabilmektedirler. Bu araştırmada yöneticilerin tamamı okulda bilgisayarlardan oldukça yararlandıklarını belirtmişler ve meslektaşlarına bilgisayardan yararlanmayı önermişlerdir.

Akbaba (2002), okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarını incelemek üzere bir ölçek geliştirmiştir. Ölçek 19'u olumlu, 19'u olumsuz olmak üzere 38 maddeden oluşmuştur. Araştırmaya 41'i müdür, 82'si müdür yardımcısı olmak üzere 123 okul yöneticisi katılmıştır. Araştırma sonucunda yöneticilerin genellikle teknolojiye ilişkin olumlu tutum ($\bar{X}=3.98$) içinde oldukları bulunmuştur. Bu araştırmada bağımsız değişkenlerle tutum arasındaki ilişki incelenmemiştir.

Yurt içinde yapılan bu araştırmalarda, araştırmaya katılan deneklerin teknolojiye ilişkin olarak olumlu tutum içinde oldukları saptanmıştır. Tüm bu araştırmalarda ortaya çıkan başka bir ortak nokta da teknolojiye ilişkin tutumla bilgisayar ve benzeri teknolojik araçların kullanımı arasındaki yüksek korelasyondur. Bilgisayar ve benzeri araçları sıklıkla kullanan bireylerin teknoloji alanında deneyimlerinin arttığı ve buna bağlı olarak da teknolojiye ilişkin olarak daha olumlu tutum geliştirdikleri saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda cinsiyetin tutum üzerinde çok etkil olmadığı; ancak yaş faktörünün tutumu etkilediği gözlenmiştir. Ayrıca branş farklılıkları da kimi araştırmada tutumu etkileyen faktörlerden biri olarak belirlenmiştir.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Cicchelli ve arkadaşları (1984), teknolojinin eğitim alanındaki önemini göz önünde bulundurarak teknolojiye ilişkin kaygı ve teknoloji kullanımı konusunda çalışmışlardır. Araştırmacılar, bilgisayar kullanımının ve bilgisayara karşı ilginin öğretmenler açısından çok önemli olduğu fikrinden yola çıkmışlardır. Onlara göre sınıfta teknolojinin kullanılabilmesi için öncelikle öğretmenlerin teknolojiye ilişkin olumsuz düşüncelerinin yok edilmesi gerekmektedir. Bilgisayarların kullanımı teknolojiye duyulan kaygıyı azaltacak ve böylece öğretmenler sınıflarında teknolojiyi daha sık ve etkin olarak kullanacaklardır. Araştırmacılar kendi bulgularından yola çıkararak teknoloji korkusunu azaltma programı hazırlamışlardır.

Teknolojiye ve özellikle bilgisayara ilişkin tutum konusunda cinsiyet ve branş farklılıkları da incelenen faktörler arasındadır. Özellikle cinsiyet faktörü, kız ve erkek öğrencilerin katıldıkları araştırmalarda incelenmiştir. Bellando ve Winer (1985) da kolej öğrencilerinin katıldığı bir araştırma yapmıştır. Onlar da bilgisayara karşı kaygı düzeylerinde erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Ancak aynı araştırmada matematik korkusu ile bilgisayar korkusu arasında ilişki bulunmuş ve sanatsal ve sosyal yönü güçlü olan öğrencilerin bilgisayar ve matematiğe karşı daha olumsuz tutum içinde oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Martinez ve Mead (1988), ise yaptıkları araştırmada bilgisayarlarla ilgili deneyimlerin ya da okulda bilgisayarla eğitim almanın ve evde bilgisayarın olmasının bilgisayara güvenle doğrudan ilgili olduğu sonucuna varmışlardır. Aynı araştırmada cinsiyet faktörünü de incelemişler ve erkeklerin kızlara göre bilgisayara güven düzeylerinin daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Diğer değişkenlere bakıldığında, anne babası üniversite mezunu öğrencilerle, özel okullara giden ve sosyo ekonomik düzeyi yüksek yerlerde yaşayan öğrencilerin diğerlerine göre bilgisayarlar konusunda bazı avantajlara sahip oldukları bulunmuştur.

Bilgisayarlarala geçirilen deneyimlerin tutumla ilişkisi de pek çok araştırmada incelenmiştir. McInerney (1990) ve arkadaşları da benzer bir araştırmayı Avustralya'daki bir eyalet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 101 öğrenciyle yapmıştır. Araştırmada; bilgisayarla yaşanan deneyimlerdeki artışın bilgisayara karşı kaygıdaki etkileri incelenmiştir. Deneklerin yazı yazmada, oyunda, evde, kütüphanede ve benzeri yerlerde bilgisayar deneyimleri likert tipi bir ölçekle ölçülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre deneyim arttıkça kaygı azalmıştır. Aynı zamanda kaygı düzeyini açıklamada bilgisayara güvenin, kullanıcılar tarafından önemli bir faktör olarak görüldüğu sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı araştırmada cinsiyet faktörü de incelenmiş ve kadınların erkeklere oranla daha kaygılı oldukları gözlenmiştir. Ancak başlangıç düzeyindeki erkek deneklerin diğer gruplardan daha yüksek kaygı düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir.

Yine eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin bilgisayarlara ilişkin kaygı düzeylerinin incelendiği bir başka araştırma da Liu, Reed ve Phillip (1990) tarafından gerçekteştirilmiştir. Bu araştırmada öğrencilerin bilgisayar kullanımı, cinsiyet ve branşlarıyla bilgisayara ilişkin kaygı düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmacılar bilgisayar kullanımıyla öğrencilerin bilgisayara ilişkin olumlu tutum geliştirdiğini ve kaygılarının azaldığını belirlemişlerdir. Aynı araştırmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha az kaygı duyduklarını

ve bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları daha sıklıkla kullandıkları sonuçlarına varmışlardır.

Gordon (1993) ortaöğretimde teknik eğitim öğretmeni olarak görev yapan öğretmenlerden tesadüfi olarak seçtiği 116 öğretmenle araştırma yapmıştır. Araştırmanın veri analizi bağımsız değişkenlerle bilgisayara karşı kaygı arasındaki korelasyon kat sayısının hesaplanmasını da kapsamaktadır. Araştırmadaki değişkenler; ana program dalı, eğitim düzeyi, mesleki deneyim, yaş, cinsiyet, okulların coğrafi konumları, öğretmenin bilgisayarı kullanma becerileri, bir haftada bilgisayarı kullanma sıklığıdır. Buna göre elde edilmiş olan araştırma sonuçları şöyledir:

- Elde edilen sonuçlara göre öğretmenlerin yüzde 46'sında bilgisayara karşı kaygı vardır.
- Kadın öğretmenlerle erkek öğretmenlerin bilgisayara karşı kaygı düzeyleri arasında farklılık yoktur.
- Öğretmenlerin yüzde 45'i kendilerini bilgisayarda başlangıç seviyesinde görmektedirler. Bu sonuç bilgisayar kullanımı ile ilgili eğitimin eksikliğini de göstermektedir.
- Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bilgisayar kullanımı ile ilgili olarak yerel destek aldıklarını belirtmişlerdir.

Rosen ve Weil (1995), teknolojiye ilişkin tutumu etkileyen faktörleri belirlemek için yaptıkları araştırma sonucunda teknolojiye ilişkin tutumu etkileyen en önemli faktörleri; teknolojiye ilişkin kaygı, teknolojiye karşı psikolojik tepkiler, yaş, etnik köken, eğitim düzeyi ve PC sahibi olma olarak belirlemişlerdir.

Rosen ve Weil'in (1995), iş çevrelerinden seçtikleri 543 kişi üzerinde yaptıkları araştırma; teknolojiye karşı psikolojik tepki, etnik köken, deneklerin eğitim düzeyi ve sosyo ekonomik düzeyinin internet, elektronik posta sistemleri, bilgisayar ve online servisleri kullanımıyla yakından ilgili olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Bu araştırmalarda; cinsiyet, yaş, kıdem, etnik değişkenler, bilgisayar sahibiolma ve kullanım teknolojiye ilişkin tutumu etkileyen faktörler olarak ortaya konmuştur. Ancak bu faktörlerden en belirgin olanı kullanımdır. Kullanımla birlikete bireyin deneyimi ve teknolojiye ilişkin güveni artmakta ve kaygı azalmaktadır. Bu bulgular daha sora yapılan araştırmalara da yön vermiştir. Nash ve Moroz (1997), bilgisayara karşı tutum ölçeğinin ve bilgisayara güven, bilgisayar kullanımı, bilgisayara ilgi ve bilgisayara karşı kaygı ölçeklerinin faktör analizlerini incelemişlerdir. Bu araştırmanın sonucu, bilgisayara güvenle bilgisayara ilişkin tutum arasında yüksek korelasyon olduğunu göstermiştir. Diğer alt boyutlar arasında da korelasyon belirlenmiştir. Ayrıca bilgisayar kullanım sıklığına göre alt boyutların ölçüldüğü ölçeklerde belirgin farklıklar gözlenmiştir.

Moroz ve Nash (1997) 216 yüksek lisans öğrencisiyle yaptıkları başka bir araştırmada da benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Sonuçlar insanların bilgisayarla geçirdirdikleri deneyim miktarı artıkça, onların bilgisayarla yapılacak işlerde kendilerine daha fazla güven duyduğunu göstermiştir.

Mitra (1998), 1444 kişiyle yaptığı tekolojiye ilişkin tutumu incelediği araştırmada bilgisayarı daha sık kullanan kişilerin teknolojiye karşı daha olumlu tutum içinde oldukları sonucuna varmıştır. Buna göre insanlar daha fazla etkinlik için bilgisayarı kullandıklarında teknolojiye karşı olumlu tutum geliştirmektedirler.

McDowell ve Schuelke (1998) iletişim teknolojileri ile iletişim korkusu, yazma korkusu ve bilgisayara karşı kaygı arasındaki ilişkileri incelemişlerdir. Sonuçlar, cinsiyetler arasında belirgin farklar ortaya koymuştur. Buna göre kadınların güncel teknoloji konusunda deneyimlerinin fazla olduğu, erkerlerin ise daha çok ileri teknolojiyle ilgilendikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca teknolojiye karşı olumsuz tutum içinde olan öğrencilerin teknoloji ile ilgi deneyimlerinin çok daha az olduğu görülmüştür.

Christensen (aktaran Casey, 2000) ve Woodrow (1991) öğretmenler üzerinde yaptıkları araştırmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Araştırmalara göre öğretmenlerin teknoloji bilgileri, eğitim teknolojileri hakkında bilgi ve deneyimleri ile teknolojiye ilişkin tutumları arasında pozitif korelasyon vardır. Öğretmenlere teknoloji kullanımı ve eğitimi ile ilgili tanınan fırsatlar çoğaldıkça öğretmenlerin teknolojiye ilişkin tutumları daha olumlu hale gelmektedir.

Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yapılan araştırmaların ortak noktası teknoloji kullanımının kaygıyı azalttığı ve tutumu olumlu yönde etkilemesidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, verilerin toplanmasında yararlanılan ölçme aracına ilişkin bilgiler, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Betimsel nitelikte olan araştırmada, özel ilköğretim okulları müdürleriyle resmi ilköğretim okulları müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ve bu tutumları etkileyen faktörlerin incelenmesi amaçlanmıştır ve tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın Evreni

Bu araştırmada 2002-2003 öğretim yılında İstanbul İli Avrupa yakasındaki merkez ilçe belediyelerinden, en fazla özel ilköğretim okulunun bulunduğu Bahçelievler, Bakırköy ve Beşiktaş İlçeleri çalışma evrenini oluşturmuştur. Çalışma evrenini oluşturan 91'i devlet okulu, 33'ü özel okul olmak üzere toplam 124 ilköğretim okulu müdürünün tümüne soruların bulunduğu formlar gönderilmiş; ancak 78'i devlet okulundan, 25'i de özel okuldan olmak üzere toplam 103 form araştırmacıya geri dönmüştür. Bu da çalışma evreninin %83,1'ine denk gelmektedir. Araştırmacıya geri dönmeyen 21 form kayıp değer olarak kabul edilmiştir.

Veriler ve Toplanması

Araştırmada, özel ilköğretim okulları müdürleriyle resmi ilköğretim okulları müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarını incelemek için okul müdürlerine tutum ölçeği uygulanmıştır. Ayrıca demografik bilgiler için de bu bilgileri ve teknoloji kullanımına ilişkin bilgileri gösteren demografik bilgiler formu da soru formuna eklenmiştir. Soru formu müdürlere posta yoluyla ulaştırılmış ve yine posta yoluyla müdürler tarafından araştırmacıya geri gönderilmiştir.

Araştırmada Kullanılan Ölçme Aracı

Araştırmada kullanılan ölçek, Abant İzzet Baysal Üniversitesi öğretim görevlisi Sadegül Akbaba Altun (2002) tarafından okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarını ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçeğin bu araştırmada kullanılması için Sadegül Akbaba Altun'dan gerekli izin alınmıştır. Soru formunun birinci bölümünde ilköğretim okulları müdürlerine yönelik kişisel bilgiler, ikinci bölümünde ise özel ve resmi ilköğretim okulları müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik 5 basamaklı Likert tipinde 38 madde bulunmaktadır. Tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik incelemeleri yapılmıştır. Güvenirlik için Cronbach alpha değeri hesaplanmış ve alpha değeri .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerliğini ölçmek için Split Half yöntemi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı .79 olarak hesaplanmış ve ölçeğin geçerliği sağlanmıştır. Geçerlilik ve güvenirliğe ilişkin değerler Ek 3 ve Ek 4'te yer almaktadır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Verilerin analizi SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada teknolojiye ilişkin tutumu ölçmek için kullanılan ölçme aracı beşli derecelendirme olduğu için her madde birden beşe kadar puanlandırılmıştır. Puanlama yapılırken maddelerin olumlu ya da olumsuz olmaları dikkate alınmıştır. Olumlu maddelerde "kesinlikle katılmıyorum" 1, "katılmıyorum" 2, "kararsızım" 3, "katılıyorum" 4, "kesinlikle katılıyorum" 5; olumsuz maddelerde "kesinlikle katılmıyorum" 5, "katılmıyorum" 4, "kararsızım" 3, "katılıyorum" 2, "kesinlikle katılıyorum" 1 olarak puanlandırılmıştır. Buna göre tutum ölçeğini yanıtlayan her bir okul müdürünün tutum puanı hesaplanmıştır. Ayrıca her madde için ortalama değerler ve standart sapma değerleri bulunmuştur. Her bir maddenin faktör yükü hesaplanarak ölçeğin içeriğinin dokuz boyuttan oluştuğu saptanmıştır. Bu veriler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo1

Tutum Ölçeğindeki Maddelerin Faktör Yükleri ve Buna Göre Boyutları

Boyut	Faktör yükü	Madde no	Madde
1.Grup	.904	6	Meslektaşlarım ile teknoloji üzerine konuşmaktan keyif duyarım
	.883	18	Çalıştığım personelden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım.
	.825	23	Öğretim teknolojisinin öğrenmeyi arttırdığını düşünürüm.
	.709	15	E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm.
	.689	16	İnsanlara teknoloji fuarlarına katılmalarını öneririm.
	.688	30	Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder.
	.606	35	Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım.
	.592	32	Hizmet içi eğitim programlarında teknolojiye geniş ölçüde yer verilmesini isterim.
	.540	9	Teknoloji fuarlarına katılmaktan hoşlanırım.
	.528	21	Teknoloji ile ilgili konuşma yapılan ortamlarda bulunmaktan hoşlanırım.
2.Grup	.902	10	Teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmak beni rahatsız eder.
	.676	22	Teknolojik gelişmeleri öğrenmek benim için fazladan bir yük sayılır.
	.632	4	Bilgisayar kullanmaktan hoşlanırım.
	.552	31	Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.
	.546	37	E-posta kullanmak benim için önemli değildir.
	.527	28	Teknoloji konusunda oluşturulan gruplara katılmanın faydalı olacağına inanmam.
	.516	8	Okulumda yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım
	.491	2	İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm.
3.Grup	.767	27	Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yaşlı bulurum.
	.758	3	Öğrencileri erken yaşlarda teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.
	.655	33	İnternette araştırma yapmayı bir kolaylık olarak görmem.
4.Grup	.775	38	Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.
	.693	26	İnternette araştırma yapmaktan hoşlanırım.
	.595	24	İnsanları yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgilendirmekten hoşlanırım.
5.Grup	.754	36	İnsanlarla yeni teknolojik gelişmeler üzerine konuşmalara girmekten çekinirim.
	.704	14	Teknolojinin insanları yabancılaştırdığını düşünürüm.
	.569	25	Teknolojinin insanın yerini alacağını düşünürüm.
	.544	13	Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım.
6.Grup	.742	12	Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.
	.584	29	Teknoloji kullanan okulları desteklemem.
	.573	11	Teknoloji ile ilgili yayınları izlemekten zevk alırım.
7.Grup	.831	1	Günlük işlerimde teknolojiden yararlanmaktan kaçınırım.
	.660	17	Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım.
	.446	7	Teknolojideki gelişmelerin okuldaki rolümü azaltacağını düşünürüm.
8.Grup	.825	34	Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.
	.421	20	Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.
9.Grup	.779	19	Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.
	.471	5	Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.

Demografik bilgiler formunda yer alan dört seçenekli kullanıma ilişkin maddelerde; “hiç” 1 puan, “1-2 kere” 2 puan, “3-5 kere” 3 puan, “6 ve daha çok” 4 puan olarak hesaplanmış ve her bir okul müdürünün bilgisayar kullanım puanları belirlenmiştir.

Özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını saptamak için t-testi yapılmıştır. Diğerk alt amaçlardaki yaş, kıdem, en son bitirilen okul değişkenlerinin tutuma etkisini belirlemek için tek yönlü varyans analizi, kursa katılım değişkenlerinin tutuma etkileri için t-testi yapılmış, teknolojiye ilişkin tutum ile bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları kullanım arasındaki ilişki için korelasyon katsayısı hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma problemi ile ilgili toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

Bu bölümde ilk olarak araştırmaya katılan ilköğretim okulu müdürlerinin bireysel özellikleri açıklanmıştır. Daha sonra alt problemlere ait bulguların analizine geçilmiş, beş alt probleme ait bulgular ayrı ayrı değerlendirilip yorumlanmıştır.

Araştırmaya Katılan İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bireysel Özellikleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan ilköğretim okulu müdürlerinin bireysel özelliklerine ilişkin dağılımlar yer almaktadır. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu müdürlerinin çalıştıkları okul türü, yaş ve kıdemlerine ilişkin dağılımları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2'de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan ilköğretim müdürü sayısı 103'tür. Bunların %75.7'si (N=78) resmi ilköğretim okulu müdürü; %24.3'ü (N=25) ise özel ilköğretim okulu müdürüdür. Resmi ilköğretim okullarında da özel ilköğretim okullarında da 16 yıldan fazla kıdemi olan ilköğretim okulu müdürlerinin sayısı en fazladır (%71.8, N=74).

Tablo 2'de de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okullarında 20-30 yalarında bulunan müdür yoktur. Yaşı 31-40 arasında olan resmi ilköğretim okulu müdürleri %8.7'dir (N=9). 31-40 yaşlarındaki okul müdürlerinin % 4.9'unun (N=2) kıdemi 6-10 yıldır; 11-15 yıl kıdemi olan okul müdürleri %1.9 (N=2), 16 yıldan fazla kıdemi olan okul müdürleri %1.9'dur (N=2). Yaşı 41-50 arasında olan resmi ilköğretim müdürleri %49.5'tir (N=51). Bu grupta kıdemi 11-15 yıl olanlar %6.8 (N=7); mesleki kıdemi 16 yıldan fazla olanlar %42.7'dir

(N=44). Yaşı 50'nin üzerinde olan resmi ilköğretim okulu müdürleri % 17.5'tir (N=18). Bu grupta 11-15 yıl kıdemi olan okul müdürleri %3.9 (N=4); 16 yıldan daha fazla kıdemi olan okul müdürleri ise %13.6'dır (N=14).

Tablo 2
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Çalıştıkları Okul Türü, Yaş ve Kıdeme Göre Dağılımları

ÇALIŞTIĞI OKUL	YAŞ	MESLEKİ KIDEM	N	%	
Devlet Okulu	31-40	6-10 Yıl	5	4.9	
		11-15 Yıl	2	1.9	
		16 Yıldan Fazla	2	1.9	
	31-40 Toplam			9	8.7
	41-50	11-15 Yıl	7	6.8	
		16 Yıldan Fazla	44	42.7	
	41-50 Toplam			51	49.5
	50 Üstü	11-15 Yıl	4	3.9	
		16 Yıldan Fazla	14	13.6	
	50 Üstü Toplam			18	17.5
Devlet Okulu Toplam			78	75.7	
Özel Okul	20-30	0-5 Yıl	1	1.0	
		6-10 Yıl	1	1.0	
	20-30 Toplam			2	1.9
	31-40	0-5 Yıl	2	1.9	
		6-10 Yıl	1	1.0	
		11-15 Yıl	5	4.9	
	31-40 Toplam			8	7.8
	41-50	11-15 Yıl	1	1.0	
		16 Yıldan Fazla	7	6.8	
	41-50 Toplam			8	7.8
50 Üstü	16 Yıldan Fazla	7	6.8		
50 Üstü Toplam			7	6.8	
Özel Okul Toplam			25	24.3	
Genel Toplam			103	100	

Tablo 2'de de görüldüğü gibi özel ilköğretim okulu müdürlerinin %1.9'u (N=2) 20-30 yaşlarındadır. Bu müdürlerden birinin kıdemi 0-5 yıl, diğerinin kıdemi ise 6-10 yıldır. 31-40 yaşlarındaki özel ilköğretim okulu müdürleri %7.8'dir (N=8). 31-40 yaşlarındaki müdürlerden ikisinin(%1.9)mesleki kıdemi 0-5 yıldır; 6-10 yıl kıdemi olan okul müdürleri %1.0 (N=1); 11-15 yıl kıdemi olan okul müdürleri %4.9'dur (N=5). Özel ilköğretim müdürlerinden %7.8'i (N=8) 41-50

yaşlarındadır. Bunlardan birinin (%1.0) kıdemi 11-15 yıl; yedisinin (%6.8) kıdemi 16 yıldan fazladır. 50 yaşın üstünde olan özel ilköğretim okulu müdürleri %6.8'dir (N=7) ve bu gruptakilerin tümünün kıdemi 16 yıldan fazladır.

İlköğretim okulu müdürlerinin bitirdikleri okullara göre dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Bitirdikleri Okullara Göre Dağılımları

BİTİRDİĞİ OKUL	DEVLET	ÖZEL	N
İki Yıllık Program	12	8	20
Üç Yıllık Program	5	2	7
Dört Yıllık Program	57	5	62
Yüksek Lisans	4	10	14
Genel Toplam	78	25	103

Tablo 3'te de görüldüğü gibi iki yıllık programdan mezun olan ilköğretim okulu müdürlerinin (N=20) 12'si devlet ilköğretim okulunda görev yaparken sekizi özel ilköğretim okulunda görevlerini sürdürmektedirler. Üç yıllık programdan mezun olan okul müdürlerinin sayısı yedidir ve bunlardan beşi devlet okulunda, ikisi özel ilköğretim okulunda görev yapmaktadır. İlköğretim okulları müdürlerinin çoğu (N=62) dört yıllık programları bitirmişlerdir. Dört yıllık programdan mezun olan okul müdürlerinin sadece beşi özel ilköğretim okullarında çalışmaktadır. Resmi ilköğretim okulunda görev yapan dört yıllık program mezunu ilköğretim okulu müdürlerinin sayısı 57'dir. İlköğretim okulu müdürlerinden 14'ü yüksek lisans mezunudur. Yüksek lisans programlarını tamamlayan okul müdürlerinin büyük bir çoğunluğu ise (N=10) özel ilköğretim okulu müdürleridir. Sadece dört resmi ilköğretim okulu müdürü yüksek lisans programlarını tamamlamışlardır.

Tablo 4'te ilköğretim okulu müdürlerinin görev yaptıkları okullarda bilgisayar laboratuvarının olup olmadığına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 4
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Görev Yaptıkları Okullarda Bilgisayar Laboratuvarının Olup Olmamasına Göre Dağılımları

OKULDA BİLGİSAYAR LABORATUVARI VAR MI?	DEVLET	ÖZEL	N
Evet	44	25	69
Hayır	34	-	34
Genel Toplam	78	25	103

Tablo 4'te de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulu müdürlerinin görev yaptıkları okulların 44'ünde bilgisayar laboratuvarı varken 34 resmi ilköğretim okulu müdürünün görev yaptığı okulda bilgisayar laboratuvarı yoktur. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin görev yaptıkları okulların tümünde bilgisayar laboratuvarı vardır (N=25). Bilgisayar laboratuvarı sayısına göre özel ilköğretim okullarının resmi ilköğretim okullarına göre daha üstün konumda olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te ilköğretim okulu müdürlerinin kişisel bilgisayarının olup olmadığına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 5
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Kişisel Bilgisayarının Olup Olmamasına Göre Dağılımları

KİŞİSEL BİLGİSAYARI VAR MI?	DEVLET	ÖZEL	N
Evet	67	25	92
Hayır	11	-	11
Genel Toplam	78	25	103

Tablo 5'te de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulu müdürlerinin çoğu (N=67) kişisel bilgisayar sahibidir. Özel ilköğretim okullarında görev yapan müdürlerin hepsinin kişisel bilgisayar vardır (N=25). Toplamda 92 ilköğretim müdürü kişisel bilgisayar sahibiyken sadece 11 resmi ilköğretim okulu müdürünün kişisel bilgisayar yoktur.

Tablo 6'da ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar kursuna katılımlarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 6
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar Kursuna Katılımlarına Göre Dağılımları

BİLGİSAYAR KURSUNA KATILDI MI?	DEVLET	ÖZEL	N
Evet	71	14	85
Hayır	7	11	18
Genel Toplam	78	25	103

Tablo 6'da da görüldüğü gibi ilköğretim okulu müdürlerinden bilgisayar kursuna katılanların sayısı 85'tir. Araştırmaya katılan özel ilköğretim okulları müdürlerinden (N=25) sadece 14'ü bilgisayar kursuna katılmış, 11 özel ilköğretim okulu müdürü herhangi bir kursa katılmamıştır. Bununla birlikte araştırmaya katılan resmi ilköğretim okulları müdürlerinden (N=78) 71'i bilgisayar kursuna katılmış, sadece yedisi bilgisayar kursuna katılmamıştır.

Tablo 7'de ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları, haftalık kullanım sıklıklarına ilişkin ortalama değerler gösterilmiştir. Ayrıca özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçların kullanım sıklığının belirlenmesine yönelik soru formunda yer alan her bir alanda, kullanım puanlarının aritmetik ortalamalarına ilişkin veriler Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 7
Özel ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar ve Benzeri Araçları Kullanım Sıklığı Ortalamaları

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
Çalıştığı okulda	103	3.52	.725
Yazı yazmada	103	3.48	.654
İnternet (bilgi alış verişi)	103	3.16	.947
Bilgisayar kursunda	103	2.88	1.174
Haberleşmede (e-mail)	103	2.85	1.070
Bankamatiklerde	103	2.28	1.207
Bilgisayar oyunlarında	103	1.64	.937
Programlanabilen ev araçlarında	103	1.60	.796
Kütüphanede	103	1.45	.813
Video oyunlarında	103	1.29	.636
Genel Ortalama	103	2.49	.510

Tablo 7’de de görüldüğü gibi ilköğretim okulu müdürleri; bilgisayar ve benzeri araçları sırasıyla en sık “çalıştıkları okulda” ($\bar{X}=3.52$), “yazı yazmada” ($\bar{X}=3.48$), “internette bilgi alış verişinde” ($\bar{X}=3.16$) kullanmaktadırlar. İlköğretim okulu müdürleri bu alanları haftada en az altı kez kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu alanları haftada 3-5 kez kullandıkları; “Bilgisayar kursu” ($\bar{X}=2.88$), “haberleşme(e-mail)” ($\bar{X}=2.85$) ve “bankamatikler” ($\bar{X}=2.28$) izlemektedir. İlköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları haftada “1-2 kez” olmak üzere en az kullandıkları alanlar; “bilgisayar oyunları” ($\bar{X}=1.64$), “programlanabilen ev araçları” ($\bar{X}=1.60$), “kütüphane” ($\bar{X}=1.45$), “video oyunları”dır. ($\bar{X}=1.29$).

Tablo 8
Çalıştıkları Okul Türüne Göre İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Bilgisayar ve Benzeri Araçları Kullanım
Sıklığı Ortalamaları

Devlet Okulları			Özel Okullar		
Maddeler	N	\bar{X}	Maddeler	N	\bar{X}
Yazı yazmada	78	3.59	Çalıştığı okulda	25	3.76
Çalıştığı okulda	78	3.45	Haberleşmede (e-mail)	25	3.68
İnternet (bilgi alış verişi)	78	3.15	İnternet (bilgi alış verişi)	25	3.16
Bilgisayar kursunda	78	2.97	Yazı yazmada	25	3.12
Haberleşmede (e-mail)	78	2.59	Bilgisayar kursunda	25	2.60
Bankamatiklerde	78	2.19	Bankamatiklerde	25	2.56
Bilgisayar oyunlarında	78	1.64	Programlanabilen ev araçlarında	25	1.80
Programlanabilen ev araçlarında	78	1.54	Bilgisayar oyunlarında	25	1.64
Kütüphanede	78	1.40	Kütüphanede	25	1.60
Video oyunlarında	78	1.32	Video oyunlarında	25	1.20
Genel Ortalama	78	2.48	Genel Ortalama	25	2.53

Tablo 8’e göre, özel ilköğretim okullarında görev yapan okul müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları resmi ilköğretim okulu müdürlerine göre daha sık ($\bar{X}=2.53$) kullandıkları söylenebilir. Tabloda da görüldüğü gibi devlet okullarında görev yapan ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları haftada en az altı kez kullandıkları “yazı yazma” ($\bar{X}=3.59$) alanı birinci sırada iken özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları en sık kullandıkları alan “çalıştıkları okul”dur ($\bar{X}=3.76$). Özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları ikinci en sık kullandıkları alan “haberleşme”

($\bar{X}=3.68$) iken, bu alan devlet okullarında çalışan ilköğretim okulları müdürlerini haftada “3-5 kere” kullandıkları alan ($\bar{X}=2.59$) olarak sıralamada beşinci sıradadır. “Video oyunları” ve “kütüphane” haftada “1-2 kere” kullanılan alanlar olarak hem özel ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde hem de resmi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde bilgisayar ve benzeri araçların en seyrek kullanıldığı alanlar olarak görülmektedir. Bu alanları; yine hem resmi hem de özel ilköğretim okulu müdürlerinin haftada “1-2 kere” kullandıkları “bilgisayar oyunları” ve “programlanabilen ev araçları” izlemektedir. Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları haftada “3-5 kere” kullandıkları alanlar; “bilgisayar kursu” ($\bar{X}=2.97$), “haberleşme (e-mail)” ($\bar{X}=2.59$) ve “bankamatikler”dir ($\bar{X}=2.19$). Özel ilköğretim okulu müdürleri ise “bilgisayar kursu” ($\bar{X}=2.60$) ve “bankamatikler”de ($\bar{X}=2.56$) bilgisayar ve benzeri araçları haftada “3-5 kere” kullanmaktadırlar. “Haberleşme (e-mail)” resmi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinden farklı olarak özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları en sık kullandıkları alanlardandır.

Genel Olarak İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları

Bu araştırmanın birinci alt amacı, genel olarak ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarının nasıl olduğunun belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak öncelikle tutum ölçeğinde yer alan her madde için aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Ayrıca okul müdürlerinin aldıkları ortalama puanlar hesaplanmış ve puan aralıklarına göre sınıflandırma yapılmıştır. Bunlara ilişkin veriler Tablo 9 ve 10’da gösterilmiştir.

Tablo 9
İlköğretim Okulu Müdürlerinin Tutum Ölçeğinden Aldıkları
Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı

Puan Aralığı \bar{X}	Genel Toplam	
	N	%
1.00 – 2.00	3	2.91
2.01 – 3.00	-	-
3.01 – 4.00	25	24.27
4.01 – 5.00	75	72.82
Genel Toplam	103	100

Turgut ve Baykul (1992), 1 ile 5 arasında puanlandırılan ölçeklerde, “1 ile 3 puan arasında bulunanlar olumsuz, 3 ile 5 puan arasında bulunanlar ise olumlu tutumu gösterir.”(s.166) demişlerdir. Tablo 10’da da görüldüğü gibi ölçekte yer alan 38 maddenin genel aritmetik ortalama puanı 4.14 ‘tür. Bu da ilköğretim okulu müdürlerinin genellikle ölçekte yer alan olumlu maddeleri “kesinlikle katılıyorum”, olumsuz maddeleri de “kesinlikle katılmıyorum” biçiminde değerlendirdikleri sonucunu ortaya koymaktadır.

Tablo 9’da görüldüğü gibi tutum ölçeği ortalamalarına göre, araştırmaya katılan ilköğretim okulu :müdürlerinin sadece üçü (%2,91) 1.00-2.00 puan aralığında ($\bar{X}=1.46$) yer almakta ve teknolojiye ilişkin olumsuz tutum içinde bulunmaktadırlar. 2.01-3.00 puan aralığında yer alan ilköğretim okulu müdürü yoktur. 3.01-4.00 puan aralığında olan ilköğretim okulu müdürlerinin sayısı 25 iken, 75 ilköğretim okulu müdürü 4.01-5.00 puan aralığında yer almıştır. Tablo 9’a göre, araştırmaya katılan okul müdürlerinin neredeyse tümünün (N=100) teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir. Araştırmaya katılan okul müdürlerinden sadece üçü, teknolojiye ilişkin olumsuz tutum içindedirler.

Tablo 10
İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarıyla İlgili Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
31. Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.	103	4.65	.763
12. Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.	103	4.64	.906
2. İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm.	103	4.56	.750
29. Teknoloji kullanan okulları desteklemem.	103	4.55	.977
30. Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder.	103	4.54	.947
22. Teknolojik gelişmeleri öğrenmek benim için fazladan bir yük sayılır.	103	4.46	.947
19. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	103	4.42	.975
7. Teknolojideki gelişmelerin okuldaki rolümü azaltacağını düşünürüm.	103	4.41	1.141
5. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	103	4.37	1.229
8. Okulumda yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım	103	4.36	1.065
4. Bilgisayar kullanmaktan hoşlanırım.	103	4.35	.957
33. İnternette araştırma yapmayı bir kolaylık olarak görmem.	103	4.35	1.109
15. E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm.	103	4.33	1.079
32. Hizmet içi eğitim programlarında teknolojiye geniş ölçüde yer verilmesini isterim.	103	4.30	1.203
27. Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yaşlı bulurum.	103	4.27	1.131
10. Teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmak beni rahatsız eder.	103	4.25	1.226
11. Teknoloji ile ilgili yayımları izlemekten zevk alırım.	103	4.23	.854
1. Günlük işlerimde teknolojiden yararlanmaktan kaçınıyorum.	103	4.19	1.229
18. Çalıştığım personelden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım.	103	4.17	1.070
24. İnsanları yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgilendirmekten hoşlanırım.	103	4.16	.883
13. Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım.	103	4.12	.745
26. İnternette araştırma yapmaktan hoşlanırım.	103	4.12	1.140
23. Öğretim teknolojisinin öğrenmeyi artırdığını düşünürüm.	103	4.07	1.215
16. İnsanlara teknoloji fuarlarına katılmalarını öneririm.	100	4.06	.851
9. Teknoloji fuarlarına katılmaktan hoşlanırım.	103	4.05	.943
17. Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım.	103	4.03	1.043
6. Meslektaşlarım ile teknoloji üzerine konuşmaktan keyif duyarım.	103	4.02	1.038
21. Teknoloji ile ilgili konuşma yapılan ortamlarda bulunmaktan hoşlanırım.	103	4.00	.939
37. E-posta kullanmak benim için önemli değildir.	103	3.95	1.106
35. Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım.	103	3.86	.950
36. İnsanlarla yeni teknolojik gelişmeler üzerine konuşmalara girmekten çekinirim.	103	3.86	1.245
25. Teknolojinin insanın yerini alacağını düşünürüm.	103	3.85	1.158
14. Teknolojinin insanları yabancılaştırdığını düşünürüm.	103	3.82	.988
28. Teknoloji konusunda oluşturulan gruplara katılmanın faydalı olacağına inanmam.	103	3.82	1.412
3. Öğrencileri erken yaşlarda teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.	103	3.81	1.476
38. Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.	103	3.61	1.041
20. Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.	103	3.38	1.156
34. Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.	103	3.31	1.112
Genel Ortalama	103	4.14	.319

Tablo 10'da görüldüğü gibi, ilköğretim okulu müdürleri tutum ölçeğinde yer alan 38 maddeden 11'ine "katıldıklarını", 27 maddeye ise "kesinlikle "katıldıklarını" belirtmişlerdir.

Tabloda, ilköğretim okulu müdürleri; tutum ölçeğine verdikleri yanıtlardan her madde için elde edilen aritmetik ortalama puanlarına göre en üst sırada bulunan “Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.” ($\bar{X}=4.65$) maddesiyle “Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.” ($\bar{X}=4.64$) maddelerine “kesinlikle katılmadıklarını” belirtmişlerdir. İlköğretim okulu müdürleri, bu sıralamada en sonda yer alan “Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.” ($\bar{X}=3.31$) maddesine “katıldıklarını” ve “Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.” ($\bar{X}=3.38$) maddesine de katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tutum ölçeğinde en yüksek aritmetik ortalamaların olduğu maddelerden de anlaşıldığı gibi teknolojinin günlük yaşantıda ve iş yaşantımızda gerekliliği artık yadsınamaz bir gerçek haline gelmiştir. Teknolojik araçların, özellikle de bilgisayarların iş yaşantısında kullanılmasıyla yapılan işler hız kazanmıştır. Artık teknolojinin verimli ve etkili kullanımıyla yapılacak bir iş için daha az süreye ve emeğe gereksinim duyulmaktadır. Okullarda da özellikle evrak ve yazı işlerinde bilgisayar ve teknolojik araçların kullanımı, işlerin daha düzenli ve ve hızlı yürütülmesini sağlamış, müdürlerin iş takibini kolaylaştırmıştır. Örneğin, öğrenci gelişimini notlarla takip etmek isteyen bir müdür teknolojinin yaygınlaşmasından önce bu işi ancak dönem sonunda verilen not fişlerinden takip ederken, okullar için hazırlanmış özel yazılım programları sayesinde öğretmenler öğrenci notlarını bilgisayarla sisteme girdikçe müdürler ya da diğer yetkili kişiler sisteme girilmiş notlardan öğrenci gelişimini takip edebilmektedirler. Bu ve benzeri işlerde okul müdürü ve okul personelinin teknolojiden yararlanması okul yönetiminde müdürlere yarar sağlamaktadır. 1985 yılından beri bilgisayar ve diğer teknolojik araçların okullara tahis edilmesi (MEB, 1999), Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullardaki eğitim ve öğretiminin teknoloji kullanımı yaygınlaştırılarak geliştirilmesine yönelik birçok projeyi başlatması (Erdoğan, 2000) ve okul müdürlerinden bu projelerde rol almalarını beklemeleri okul müdürlerinin olumlu tutumlarının açıklayıcısı olabilir. Kendilerine yönelik beklentilerin ve çağın gereklerinin farkında olan okul müdürleri teknolojiye daha olumlu yaklaşmaktadırlar.

Öte yandan ilköğretim okulu müdürleri iletişim ve bilgiye ulaşma konusunda, teknoloji kullanımına göre daha olumsuz yaklaşım içindedirler. Teknolojinin son on yıldaki gelişiminin çok hızlı olduğu düşünülürse; ilköğretim okulu müdürlerinin büyük bir çoğunluğunun öğrenci olduğu, hatta bir kısmının yöneticiliğe başladığı yıllarda teknolojinin okullarda yaygın olmadığı söylenebilir. Buna göre çoğu ilköğretim okulu müdürünün teknolojinin sağladığı olanaklarından yararlanmadan yetişmesi, iletişim ve bilgi edinmede teknolojiyi tek yol olarak görmemelerini, hatta bu alanlarda teknolojinin çok fazla kullanımının insanlar arasındaki ilişkileri olumsuz etkileyeceği yolundaki görüşlerini açıklayabilir. Teknoloji, işlerin yapılmasını kolaylaştırmış; ancak bilgisayar ve internet bağlantısı insanların yüz yüze gelerek yapacakları işleri internet ve diğer network bağlantıları üzerinden yapmalarını sağlayarak insanların yüz yüze gelme gereğini ortadan kaldırmıştır. Bu da müdürlerin teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltması yönünde endişe duymalarına neden olabilmektedir.

Özel İlköğretim Okulu Müdürleriyle Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Fark

Bu araştırmanın ikinci alt amacı, özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı farklılığın olup olmadığının bulunmasıdır. Bu amaca yönelik olarak önce özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları, sonra da resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları incelenmiştir. Bunlara ilişkin bulgular; Tablo 11, 12, 13 ve 14'te gösterilmiştir. Daha sonra bunlardan elde edilen veriler t -test kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 15'te verilmiştir.

A) Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları

Özel ilköğretim okullarında görev yapan müdürlerin teknolojiye ilişkin tutumlarının nasıl olduğunu belirlemek için tutum ölçeğinde yer alan her madde için, özel ilköğretim okulu müdürlerinin verdikleri yanıtlardan aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Ayrıca özel ilköğretim okulu

müdürlerinin aldıkları ortalama puanlar hesaplanmış ve puan aralıklarına göre sınıflandırma yapılmıştır. Bunlara ilişkin veriler Tablo 11 ve 12'de gösterilmiştir.

Tablo 11
Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Tutum Ölçeğinden
Aldıkları Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı

Puan Aralığı \bar{X}	Özel İlköğretim Okulu Müdürleri	
	N	%
1.00 – 2.00	-	-
2.01 – 3.00	-	-
3.01 – 4.00	3	12.00
4.01 – 5.00	22	88.00
Genel Toplam	25	100

Tablo 11'de de görüldüğü gibi özel ilköğretim okulunda görev yapan müdürlerin tümünün (N=25) tutum ölçeğindeki değerlendirmelerinden aritmetik puanları 3.01'in üzerindedir. Bu da özel ilköğretim okulu müdürlerinin genellikle teknolojiye ilişkin tutumlarının olumlu olduğunu göstermektedir. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin üçü 3.01 - 4.00 puan aralığında yer alırken, 22 özel ilköğretim okulu müdürü 4.01 - 5.00 puan aralığında yer almıştır. Bu durum, özel ilköğretim okulu müdürlerinin %88'inin (N=22) olumlu maddeleri "kesinlikle katılıyorum", olumsuz maddeleri de "kesinlikle katılmıyorum" biçiminde değerlendirdiklerini göstermektedir.

Tablo 12
Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarıyla İlgili Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
2. İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm.	25	4.76	.436
12. Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.	25	4.72	.458
31. Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.	25	4.68	.476
29. Teknoloji kullanan okulları desteklemem.	25	4.68	.476
10. Teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmak beni rahatsız eder.	25	4.60	.707
37. E-posta kullanmak benim için önemli değildir.	25	4.56	.507
22. Teknolojik gelişmeleri öğrenmek benim için fazladan bir yük sayılır.	25	4.52	.510
8. Okulumda yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım	25	4.52	.586
30. Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder.	25	4.44	1.227
17. Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım.	25	4.44	.507
4. Bilgisayar kullanmaktan hoşlanırım.	25	4.44	.712
5. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	25	4.40	1.225
1. Günlük işlerimde teknolojiyenin yararlanmaktan kaçınırım.	25	4.40	1.118
32. Hizmet içi eğitim programlarında teknolojiye geniş ölçüde yer verilmesini isterim.	25	4.32	1.314
25. Teknolojinin insanın yerini alacağını düşünürüm.	25	4.32	.690
36. İnsanlarla yeni teknolojik gelişmeler üzerine konuşmalara girmekten çekinirim.	25	4.28	.458
15. E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm.	25	4.28	.980
11. Teknoloji ile ilgili yayınları izlemekten zevk alırım.	25	4.28	.678
7. Teknolojideki gelişmelerin okuldaki rolümü azaltacağını düşünürüm.	25	4.28	1.308
9. Teknoloji fuarlarına katılmaktan hoşlanırım.	25	4.24	.663
27. Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yastı bulurum.	25	4.20	1.080
33. İnternette araştırma yapmayı bir kolaylık olarak görmem.	25	4.12	1.269
28. Teknoloji konusunda oluşturulan gruplara katılmanın faydalı olacağına inanmam.	25	4.12	.927
19. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	25	4.08	1.256
14. Teknolojinin insanları yabancılaştırdığını düşünürüm.	25	4.08	.640
18. Çalıştığım personelden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım.	25	4.04	1.241
13. Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım.	25	4.04	.611
23. Öğretim teknolojisinin öğrenmeyi artırdığını düşünürüm.	25	4.00	1.323
24. İnsanları yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgilendirmekten hoşlanırım.	25	3.96	.841
6. Meslektaşlarım ile teknoloji üzerine konuşmaktan keyif duyarım.	25	3.96	.841
26. İnternette araştırma yapmaktan hoşlanırım.	25	3.92	1.470
16. İnsanlara teknoloji fuarlarına katılmalarını öneririm.	25	3.88	.781
21. Teknoloji ile ilgili konuşma yapılan ortamlarda bulunmaktan hoşlanırım.	25	3.84	.898
35. Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım.	25	3.72	.678
20. Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.	25	3.56	1.083
3. Öğrencileri erken yaşlarda teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.	25	3.56	1.609
38. Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.	25	3.36	1.036
34. Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.	25	2.92	.862
Genel Ortalama	25	4.17	.352

Tablo 12’de görüldüğü gibi, tutum ölçeğinden elde edilen sonuçlara göre özel ilköğretim okulu müdürleri 38 maddeden sadece “Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.” maddesinde “kararsız” kalmışlardır

($\bar{X}=2.92$). Bunun dışındaki on maddeye “katıldıklarını”, 27 maddeye de “kesinlikle katıldıklarını” belirtmişlerdir. Tabloda da görüldüğü gibi özel ilköğretim okulu müdürlerinin “kesinlikle katıldıkları” maddelerin başında “İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm” ($\bar{X}=4.76$) maddesi gelmektedir. Aritmetik ortalamalara göre en üst sırada bulunan bu maddeyi, özel ilköğretim okulu müdürlerinin “kesinlikle katılmadıklarını” belirttikleri “Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.” ($\bar{X}=4.72$) ile “Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.” ($\bar{X}=4.68$) maddeleri izlemektedir. Özel ilköğretim okulu müdürleri, aritmetik ortalama sıralamasında en sonda bulunan iki maddeden “Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.” ($\bar{X}=2.92$) maddesinde “kararsız” olduklarını, “Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.”($\bar{X}=3.36$) maddesine ise “katılmadıklarını” belirtmişlerdir.

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğindeki değerlendirmeleri doğrultusundaki ortalamalarının yer aldığı Tablo 12’yi, genel olarak ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğindeki değerlendirmeleri doğrultusundaki ortalamalarının yer aldığı Tablo 10’la karşılaştırdığımızda, aritmetik ortalaması en düşük olan son dört maddenin aynı olduğu görülmektedir. Ancak “Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.” maddesi ilköğretim okulu müdürlerinin tümün ortalamaları alındığında tabloda sondan ikinci sırada yer alırken bu madde, özel ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerine göre sondan dördüncüdür. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin “Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.” maddesinde genele göre daha olumlu tutum içinde oldukları söylenebilir. Öte yandan özel ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde, “Öğrencileri erken yaşta teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam” ($\bar{X}=3.56$) maddesi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerine göre ($\bar{X}=3.81$) daha düşük aritmetik ortalamaya sahiptir. Bu maddeyle ilgili düşüncelerinde, özel ilköğretim okulu müdürlerinin karşılaştığı öğrenci profili belirleyici olabilir. Üst düzey sosyo-ekonomik ailelere mensup özel okul öğrencileri genellikle çok küçük yaşlarda

bilgisayar ve benzeri teknolojik araçlarla tanışmakta ve bilgisayarlar çocukların en çok sevdikleri oyun arkadaşı konumunda bulunmaktadır. Akpınar'ın (1999) Türkiye'deki öğrencilerin bilgisayar ve benzeri araçları eğitimden çok oyun amacıyla kullandıkları saptaması, bu düşünceyi destekler niteliktedir. Bu durumda, özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayarlarla küçük yaşta tanışan öğrencilerin bu araçları bilinçli kullanmadıklarını, onlara eğitimden çok oyun amacıyla yaklaştıklarını gördükleri için "Öğrencileri erken yaşta teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam" ($\bar{X}=3.56$) maddesini sadece 'katılmıyorum' biçiminde değerlendikleri söylenebilir.

b) Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları

Resmi ilköğretim okullarında görev yapan müdürlerin teknolojiye ilişkin tutumlarının nasıl olduğunu belirlemek için tutum ölçeğinde yer alan her madde için resmi ilköğretim okulu müdürlerinin verdikleri yanıtlardan aritmetik ortalama ve standart sapmalar hesaplanmıştır. Ayrıca resmi ilköğretim okulu müdürlerinin aldıkları ortalama puanlar hesaplanmış ve puan aralıklarına göre sınıflandırma yapılmıştır. Bunlara ilişkin veriler Tablo 13 ve 14'te gösterilmiştir.

Tablo 13
Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Tutum Ölçeğinden
Aldıkları Puan Ortalamalarına Göre Dağılımı

Puan Aralığı \bar{X}	Resmi İlköğretim Okulu Müdürleri	
	N	%
1.00 – 2.00	3	3.85
2.01 – 3.00	-	-
3.01 – 4.00	22	28.20
4.01 – 5.00	53	67.95
Genel Toplam	78	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulunda görev yapan müdürlerin (N=78) üçü 1.00-2.00 puan aralığında yer almışlardır. Bu verilere göre bu üç resmi ilköğretim okulu müdürünün teknolojiye ilişkin olumsuz tutum içinde buldukları söylenebilir. Diğer 75 resmi ilköğretim okulu müdüründen

22'sinin tutum ölçeğinden elde ettikleri puanları aritmetik ortalaması 3.01-4.00 arasındadır. Bu müdürlerin teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir. Resmi ilköğretim okulu müdürlerinden 53'ünün tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalaması ise 4.01-5.00 arasındadır. Bu aralıkta yer alan müdürlerin teknolojiye ilişkin olarak oldukça olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir. Bu durum da resmi ilköğretim okulu müdürlerinin %67.95'inin (N=53) tutum ölçeğindeki olumlu maddelere "kesinlikle katıldıkları", olumsuz maddelere de "kesinlikle katılmadıkları" sonucu çıkarılabilir.

Tablo 14 incelendiğinde, elde edilen sonuçlara göre resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinde yer alan 38 maddenin 12'sine "katıldıkları", 26'sına da "kesinlikle katıldıkları" görülmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulu müdürlerinin "kesinlikle katılmadıkları" maddelerin başında "Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem." ($\bar{X}=4.64$) maddesi gelmektedir. Aritmetik ortalamalara göre en üst sırada bulunan bu maddeyi, "Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam." ($\bar{X}=4.62$) maddesi izlemektedir. Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin "kesinlikle katıldıkları" "Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder." ($\bar{X}=4.58$) maddesi, en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olan maddelerde üçüncü sırada yer almaktadır. Resmi ilköğretim okulu müdürleri, aritmetik ortalama sıralamasında en sonda bulunan iki maddeden "Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm." ($\bar{X}=3.44$) maddesine "katılmadıklarını", "Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm." ($\bar{X}=3.32$) maddesine ise "katıldıklarını" belirtmişlerdir.

Tablo 14
Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarıyla
İlgili Maddelerin Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Maddeler	N	\bar{X}	Ss
31. Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.	78	4.64	.837
12. Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.	78	4.62	1.009
30. Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder.	78	4.58	.845
19. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	78	4.53	.849
29. Teknoloji kullanan okulları desteklemem.	78	4.51	1.090
2. İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm.	78	4.50	.818
7. Teknolojideki gelişmelerin okuldaki rolümü azaltacağını düşünürüm.	78	4.45	1.089
22. Teknolojik gelişmeleri öğrenmek benim için fazladan bir yük sayılır.	78	4.44	1.052
33. İnternette araştırma yapmayı bir kolaylık olarak görmem.	78	4.42	1.051
5. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.	78	4.36	1.238
15. E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm.	78	4.35	1.115
4. Bilgisayar kullanmaktan hoşlanırım.	78	4.32	1.026
8. Okulumda yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım	78	4.31	1.177
27. Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yaşlı bulurum.	78	4.29	1.152
32. Hizmet içi eğitim programlarında teknolojiye geniş ölçüde yer verilmesini isterim.	78	4.29	1.175
11. Teknoloji ile ilgili yayınları izlemekten zevk alırım.	78	4.22	.907
18. Çalıştığım personelden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım.	78	4.22	1.015
24. İnsanları yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgilendirmekten hoşlanırım.	78	4.22	.892
26. İnternette araştırma yapmaktan hoşlanırım.	78	4.18	1.016
10. Teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmak beni rahatsız eder.	78	4.14	1.336
13. Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım.	78	4.14	.785
1. Günlük işlerimde teknolojiden yararlanmaktan kaçınıyorum.	78	4.13	1.262
16. İnsanlara teknoloji fuarlarına katılmalarını öneririm.	78	4.12	.853
23. Öğretim teknolojisinin öğrenmeyi artırdığını düşünürüm.	78	4.09	1.186
21. Teknoloji ile ilgili konuşma yapılan ortamlarda bulunmaktan hoşlanırım.	78	4.05	.952
6. Meslektaşlarım ile teknoloji üzerine konuşmaktan keyif duyarım.	78	4.04	1.098
9. Teknoloji fuarlarına katılmaktan hoşlanırım.	78	3.99	1.013
35. Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım.	78	3.91	1.022
17. Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım.	78	3.90	1.135
3. Öğrencileri erken yaşlarda teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.	78	3.88	1.432
37. E-posta kullanmak benim için önemli değildir.	78	3.76	1.175
14. Teknolojinin insanları yabancılaştırdığını düşünürüm.	78	3.73	1.065
36. İnsanlarla yeni teknolojik gelişmeler üzerine konuşmalara girmekten çekinirim.	78	3.73	1.383
28. Teknoloji konusunda oluşturulan gruplara katılmanın faydalı olacağına inanmam.	78	3.72	1.528
25. Teknolojinin insanın yerini alacağını düşünürüm.	78	3.71	1.239
38. Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.	78	3.69	1.036
34. Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.	78	3.44	1.158
20. Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağını düşünürüm.	78	3.32	1.179
Genel Ortalama	78	4.13	.599

Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğindeki değerlendirmeleri doğrultusundaki ortalamalarının yer aldığı Tablo 14'ü, ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğindeki değerlendirmeleri doğrultusundaki genel

ortalamalarının yer aldığı Tablo 10'la karşılaştırdığımızda, aritmetik ortalaması en düşük olan son üç maddenin aynı olduğu görülmektedir. Ancak “Öğrencileri erken yaşta teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.” ($\bar{X}=3.56$) maddesi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerine göre 35'inci sırada yer alırken resmi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde bu sırada “katılmadıklarını” belirttikleri “Teknolojinin insanların yerini alacağını düşünürüm.” ($\bar{X}=3.71$) maddesi bulunmaktadır. Teknolojideki hızlı gelişim ve bu gelişimin insanları tehdit edeceği yolundaki yazılar, kitaplar ve filmlerin çoğalması bireylerin teknolojiye ilişkin olarak korku duymalarına neden olmaktadır. Bu da bireylerin teknolojiye ilişkin tutumlarını etkileyebilir.

c) Özel İlköğretim Okulu Müdürleriyle Resmi İlköğretim Okul Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Fark

Bu amaca yönelik olarak elde edilen veriler, t-test kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15
İlköğretim Okulu Müdürlerinin Çalıştıkları Okul Değişkenine Göre Tutum Ölçeği t-Test Sonuçları

Okul Türü	N	\bar{X}	Ss	t- değeri	P
Devlet	78	4.13	.599	-0.333	.740
Özel	25	4.17	.352		

$p < 0.05$

Tablo 15'te de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulları müdürlerinin (N=78) tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları 4.13, özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=25) tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması 4.17'dir. Verilerin analizi sonucunda t-değeri -0.333, manidarlık değeri .740 olarak bulunmuştur. Manidarlık değeri .05'ten büyük olduğundan özel ilköğretim okulları müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olmasa da müdürlerin tutum ölçeğindeki maddeleri değerlendirmeleri sonucu ortaya çıkan aritmetik ortalamalara göre özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürleri arasında bazı farklar vardır. Özel ilköğretim okulu müdürlerinden %88'inin (N=22), resmi ilköğretim okulu müdürlerinin ise %67.95'inin (N=53) 4.01-5.00 aralığında yer aldığı düşünülürse; resmi ilköğretim okulu müdürleriyle karşılaştırıldığında özel ilköğretim okulu müdürlerinin çoğunluğunun teknolojiye ilişkin oldukça olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir. Ayrıca 1.00-2.00 aralığında yer alan hiçbir özel ilköğretim okulu müdürü bulunmazken, üç resmi ilköğretim okulu müdürünün bu aralıkta yer aldığı görülmektedir. Bu ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin olumsuz tutum içinde oldukları söylenebilir. Bu durum araştırmaya katılan resmi ilköğretim okulu müdürünün sayısının daha fazla olmasıyla da açıklanabilir.

Özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerine göre tutum ölçeğindeki 38 maddenin aritmetik ortalamalarının gösterildiği Tablo 12 ile Tablo 14 incelendiğinde: özel ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde, 3.56 aritmetik ortalamayla 36'ncı sırada yer alan "Öğrencileri erken yaşta teknolojiyle tanıştırmayı faydalı bulmam." maddesi, resmi ilköğretim okulu müdürlerinin değerlendirmelerinde 3.88 ortalama ile 30'uncu sıradadır. Bu durum resmi ilköğretim okulları müdürlerinin sosyo-ekonomik nedenlerden dolayı küçük yaşlarda teknolojiyle tanışmamış olan öğrencilerinin ilköğretim çağında teknoloji ile tanışmalarını fırsat olarak görmelerinden kaynaklanabilir.

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin aritmetik ortalamalara göre elde edilen sıralamalarında altıncı sırada bulunan ve "kesinlikle katılmadıklarını" belirttikleri "E-posta kullanmak benim için önemli değildir." ($\bar{X}=4.60$) maddesi; resmi ilköğretim okulu müdürlerinin sıralamasında "katılmıyorum" değerlendirmesiyle ($\bar{X}=3.76$) 31'inci sıradadır. Bu maddeye ilişkin olarak özel ve resmi ilköğretim

okulu müdürlerinin görüşlerinde farklılıklar vardır. E-posta artık sadece kurumlar arası iletişimde değil, kurum içi iletişimde de en önemli iletişim aracı haline gelmiştir. Özel okullarda maddi imkanlar sayesinde sadece okul müdürlerinin değil, öğretmenlerin kullanımları için de bölüm odalarında, öğretmenler odalarında internet bağlantısı bulunan bilgisayarlar bulunmakta ve müdürler bazı duyurularını e-posta yoluyla yapmakta ya da zaman zaman e-posta yoluyla öğretmenlerle ve diğer kurum, kişi ve velilerle iletişim kurabilmektedir; ancak hemen hemen tüm okullarda en azından okul müdürünün odasında bilgisayar bulunsa da bir çok okulda yaygın bilgisayar kullanımı ve internet ağı mevcut değildir ve milli eğitim müdürlüklerinin okullarla iletişimde en sık kullandıkları iletişim yolu telefon ve yazılı duyurulardır. Bu durumda resmi ilköğretim okul müdürlerinin e-postayı ancak kendi özel işleri ya da e-postayı kullanan diğer okul müdürleriyle iletişim için kullandıkları söylenebilir. Buna göre, özel ilköğretim okulları müdürlerinin e-postayı sıklıkla kullandıkları iletişim yolu olarak gördükleri için, resmi ilköğretim okulu müdürlerine göre, e-postanın önemli olduğunu düşünebilirler.

Yaş, Mesleki Kıdem, Bitirilen En Son Okul ve Bilgisayar Kursuna Katılım Gibi Faktörlere Göre, Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Farklılık

Bu araştırmanın üçüncü alt amacı; yaş, mesleki kıdem, bitirilen en son okul ve bilgisayar kursuna katılım gibi faktörlere göre, özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının belirlenmesidir.

a) Yaş Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 16 ve Tablo 17 'de gösterilmiştir.

Tablo 16
Yaş Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının Aritmetik
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Yaş	N	\bar{X}	Ss
20-30	2	4.16	.743
31-40	8	4.31	.772
41- 50	8	3.89	.940
50 Üstü	7	4.30	1.086
Toplam	25	4.17	.352

Tablo 16'da da görüldüğü gibi 20-30 yaş arasında iki, 31-40 yaş arasında sekiz, 41-50 yaş arasında sekiz ve 50 yaş üstü grupta da yedi özel ilköğretim okulu müdürü bulunmaktadır. Grupların tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalamalarına bakıldığında, aritmetik ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.31$) olan grup 31-40 yaş arasındaki özel ilköğretim okulu müdürleridir. Tutum ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalaması 41-50 yaş grubundaki özel ilköğretim okulu müdürlerinin en düşüktür ($\bar{X}=3.89$). 20-30 yaş arasındaki özel ilköğretim okulu müdürlerinin aritmetik ortalaması 4.16, 50 yaş ve üstündeki özel ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinde verdikleri yanıtlardan elde edilen aritmetik ortalama ise 4.30'dur.

Tablo 17
Yaş Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları Tek Yönlü
Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	.995	3	.332	3.509	.033
Grup İçi	1.984	21	.094		
Toplam	2.979	24			

$p < 0.05$

Tablo 17'deki özel ilköğretim okulu müdürlerinin yaş değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumlarıyla ilgili bulgular incelendiğinde, özel ilköğretim okulu

müdürlerinin tutumları arasında .05 seviyesinde anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu farklılığın kaynağının belirlenmesi için Tukey HSD testi yapılmış ve buna ilişkin sonuçlar, Tablo 18 'de gösterilmiştir.

Tablo 18
Yaş Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarında Farklılığa Yönelik Tukey HSD Testi Sonuçları

(I) Yaş	(J) Yaş	Ortalama farklılığı (I-J)	Standart Hata	p.
20-30	31-40	-.1875	.2430	.866
	41- 50	.2662	.2430	.696
	50 Üstü	-.1479	.2465	.931
31-40	20-30	.1875	.2430	.866
	41- 50	.4537*	.1537	.035
	50 Üstü	.0396	.1591	.994
41- 50	20-30	-.2662	.2430	.696
	31- 40	-.4537*	.1537	.035
	50 Üstü	-.4141	.1591	.073
50 Üstü	20-30	.1479	.2465	.931
	31-40	-.0396	.1591	.994
	41- 50	.4141	.1591	.073

Tablo 18 'de de görüldüğü gibi elde edilen bu verilerle Tukey HSD testi yapıldığında yaş değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda gruplar arasında farklılıklar olduğu ve bu farklılığın 41-50 yaş grubundan kaynaklandığı görülmektedir. 41- 50 yaş arasındaki özel ilköğretim okulu müdürleriyle 31-40 yaş arasındaki özel ilköğretim okulu müdürleri arasında .05 seviyesinde anlamlı farklılık bulunmuştur (p=.035). Ayrıca 41-50 yaş arasındaki müdürlerle 50 yaş üzerindeki müdürler arasında da, .05 seviyesinde anlamlı olmasa da farklılık görülmektedir (p=.073). Buna göre özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş değişkeninin belirleyici olduğu söylenebilir. Rosen ve Weil (1995) ve İnce de (2001) yaş unsurunu teknolojiye ilişkin olumsuz tutum geliştirmede etkenlerden biri olarak bulmuşlardır. İnce, araştırmasında teknolojiye ilişkin tutumdaki anlamlı farklılığı 50 yaş üzerindeki öğretmenlerle 30 yaş altındaki öğretmenler arasında saptamıştır. Ayrıca Koraltürk (1997);

anaokulu müdürleri ve öğretmenleri üzerinde, teknolojiye ilişkin tutumu inceleyen araştırmasında yaş faktörünü tutumu belirleyici faktörlerden biri olarak belirlemiştir. Yurt içi ve yurt dışında yapılan bu araştırmaların sonunda saptananlar, bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

b) Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 19 ve Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 19'da görüldüğü gibi özel ilköğretim okulu müdürlerinin büyük çoğunluğunun (N=14) mesleki kıdemi 16 yıldan fazladır. Bu grup aynı zamanda tutum ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalaması da en düşük ($\bar{X}=4.08$) olan gruptur. Kıdemi 11-15 yıl arasında olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=6) tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.25, kıdemi 6-10 yıl arasında olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=2) tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.24'tür. Tutum ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.40$) olan grup, 6-10 yıl arasında kıdemi olan okul müdürleridir (N=3). Tablo 19'da aynı zamanda mesleki kıdemi 11-15 yıl arasında olan okul müdürlerinin aritmetik ortalamasıyla ($\bar{X}=4.25$) 6-10 yıl arasında kıdemi olan müdürlerin aritmetik ortalamasınının ($\bar{X}=4.24$) birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 19
Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu
Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının
Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	N	\bar{X}	Ss
0-5 yıl	3	4.40	.856
6-10 yıl	2	4.24	.819
11-15 yıl	6	4.25	.671
16 yıldan fazla	14	4.08	1.047
Toplam	25	4.17	.352

Mesleki kıdem değişkenine göre, teknolojiye ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen verilerin çözümlenmesi tek yönlü varyans analizi yardımıyla yapılmış ve Tablo 20'deki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 20
Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu
Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları
Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	.320	3	.107	.844	.485
Grup İçi	2.659	21	.127		
Toplam	2.979	24			

p < 0.05

Tablo 20'de görüldüğü gibi grupların aritmetik ortalamalarında farklılık olmasına rağmen, Tukey testi yapıldığında mesleki kıdem değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. İnce'nin(2001) özel okulda öğretmenler üzerinde yaptığı araştırmada da Tukey HSD testi sonuçlarına göre mesleki kıdem değişkeninin anlamlı farklılık yaratmadığı sonucunu saptaması bu alt amaçtaki bulguları destekler niteliktedir. Tek yönlü varyans analizine göre gruplar arasında anlamlı farklılık olmasa bile, Tablo 19'da görüldüğü gibi kıdem arttıkça tutum ölçeğinden elde edilen aritmetik ortalamalarında düşüş görülmektedir. Kıdemle birlikte

yaşın da arttığı düşünülürse daha genç özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknoloji ve benzeri araçlarla diğer müdürlere göre daha erken yaşlarda tanıştıkları, buna bağlı olarak da teknolojiye ilişkin daha olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir.

c) En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında en son bitirilen okul değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 21 ve Tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 21

En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

En Son Bitirilen Okul	N	\bar{X}	Ss
İki yıllık program	8	3.97	1.085
Üç yıllık program	2	4.12	.83
Dört yıllık program	5	4.14	.780
Yüksek lisans	10	4.36	.865
Toplam	25	4.17	.352

Tablo 21'de, en son bitirilen okul değişkenine göre ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları verilmiştir. Buna göre tutum ölçeği puan ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.36$) olan özel ilköğretim okulu müdürleri, yüksek lisans mezunudur (N=10). İki yıllık programdan mezun olan özel ilköğretim okulu müdürleri (N=8) tutum ölçeği ortalama puanı en düşük ($\bar{X}=3.97$) olan gruptur. Üç yıllık programdan mezun olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=2) tutum puanlarının aritmetik ortalaması 4.12, dört yıllık programdan mezun olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=5) tutum puanı aritmetik ortalaması ise 4.14'tür.

En son bitirilen okul değişkenine göre, ilköğretim okulu müdürlerinin yanıtladıkları teknolojiye ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen verilerin çözümlenmesi için varyans analizi tekniği kullanılmış ve Tablo 22'deki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 22
En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu
Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları
Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	.676	3	.225	2.053	.137
Grup İçi	2.304	21	.110		
Toplam	2.979	24			

$p < 0.05$

Tablo 22'de de görüldüğü gibi tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre en son bitirilen okul değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda özel ilköğretim okulu müdürleri arasında .05 seviyesinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmasa da Tablo 21'de görüldüğü gibi en son bitirilen okul düzeyi yükseldikçe özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalaması yükselmektedir. Burada iki ve üç yıllık programlardan mezun olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin puan ortalamalarının, dört yıllık program ve yüksek lisans programından mezun olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin puan ortalamalarından daha düşük olmasının nedeni, bu gruplarda yer alan özel ilköğretim okulu müdürlerinin tümünün 40 yaş üstünde bulunmaları ve mesleki kıdemlerinin 16 yıldan fazla olmasıyla açıklanabilir. Bu gruba dahil olan özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçlarla daha geç yaşlarda tanıştıkları düşünülebilir. Ayrıca eğitim düzeyi yükseldikçe okul müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçlarla öğrenim gördükleri okulda tanışma ve kullanma olasılıklarının yüksek olduğu da söylenebilir.

d) Bilgisayar Kursuna Katılım Değişkenine Göre Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında bilgisayar kursuna katılım değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, t-test kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23
Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar Kursuna Katılma Değişkenine Göre Tutum Ölçeği t-Test Sonuçları

Bilgisayar Kursuna Katıldı mı?	N	\bar{X}	Ss	t- değeri	P
Evet	14	4.26	.152	1.366	.185
Hayır	11	4.06	.495		

p < 0.05

Araştırmaya katılan özel ilköğretim okulu müdürlerinden 14'ünün bilgisayar kursuna katıldığı Tablo 23'te görülmektedir. Bilgisayar kursuna katılan ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.26'dır. Bilgisayar kursuna katılmayan özel ilköğretim okulu müdürlerinin (N=11) tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.06'dır. Verilerin analizi sonucunda t değeri 1.366, manidarlık değeri .185 olarak bulunmuştur. Manidarlık değeri .05'ten büyük olduğundan bilgisayar kursuna katılma değişkenine göre özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; fakat tabloda da görüldüğü gibi aritmetik ortalamalarda çok az fark vardır. Mitra(1998); Moroz ve Nash(1997) ile Cicchelli ve arkadaşlarının (1984) öğrenciler ve öğretmenler üzerinde yaptıkları tutumla ilgili araştırmaların sonucunda da bilgisayar ve teknoloji ile ilgili bilgilendirme ve bunların farklı alanlarda kullanımıyla ilgili deneyimlerin tutumu olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Bu araştırmacıların saptadıkları sonuçlar, bu araştırmada bilgisayar kursuna katılanların tutum puanlarının aritmetik ortalamasının diğerlerine göre yüksek olmasında ön eğitimin yararlı olabileceği düşüncesini desteklemektedir.

**Yaş, Mesleki Kıdem, Bitirilen En Son Okul ve Bilgisayar Kursuna Katılım
Gibi Faktörlere Göre, Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Teknolojiye İlişkin Tutumları Arasındaki Farklılık**

Bu araştırmanın dördüncü alt amacı; yaş, mesleki kıdem, bitirilen en son okul ve bilgisayar kursuna katılım gibi faktörlere göre, özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılığın olup olmadığının belirlenmesidir.

a) Yaş Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve varyans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 24 ve Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 24
Yaş Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının Aritmetik
Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Yaş	N	\bar{X}	Ss
20-30	-	-	-
31-40	9	4.43	.968
41- 50	51	4.10	.935
50 Üstü	18	4.05	.968
Toplam	78	4.13	.599

Tablo 24'te de görüldüğü gibi grupların tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalamalarına göre, aritmetik ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.43$) olan grup 31-40 yaş arasındaki resmi ilköğretim okulu müdürleridir (N=9). Tutum ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalamalarına bakıldığında aritmetik ortalaması en düşük ($\bar{X}=4.05$) grubun 50 yaş üzerindeki resmi ilköğretim okulu müdürlerinin (N=18) olduğu görülmektedir. 41- 50 yaş arasındaki resmi ilköğretim okulu müdürlerinin (N=51) tutum ölçeğindeki

maddelere verdikleri yanıtlardan elde edilen puanların aritmetik ortalaması ise 4.10'dur. Elde edilen bu verilerle tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 25'te gösterilmiştir.

Tablo 25
Yaş Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin
Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları Tek Yönlü
Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	.960	2	.480	1.351	.265
Grup İçi	26.661	75	.355		
Toplam	27.621	77			

$p < 0.05$

Grupların tutum ölçeğinden elde ettikleri puanların aritmetik ortalamaları arasında farklılık görülse de Tablo 25'ten de anlaşıldığı gibi tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre .05 seviyesinde, gruplar arasında anlamlı farklılık yoktur. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş belirleyici faktörken resmi ilköğretim okul müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında yaş değişkeninin anlamlı farklılık yaratmaması düşündürücüdür. Burada, yaş ve kıdem değişkenine bakılmadan tüm resmi ilköğretim okulu müdürlerinin hizmet içi eğitimlere zorunlu olarak katılmaları ve son yıllarda bilgisayar eğitiminin de hizmetiçi eğitim kapsamına alınması resmi ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar kullanımlarını yaygınlaştırmış olduğu düşünülebilir. Bilgisayar ve benzeri araçların kullanımının tüm yaş gruplarında yaygınlaşmasının, bu değişkenin teknolojiye ilişkin tutumda etkisini azalttığı söylenebilir.

b) Mesleki Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi

teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 26 ve Tablo 27'de gösterilmiştir.

Tablo 26
Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu
Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının
Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Kıdem	N	\bar{X}	Ss
0-5 yıl	-	-	-
6-10 yıl	5	4.59	.736
11-15 yıl	13	4.11	.912
16 yıldan fazla	60	4.10	.971
Toplam	78	4.13	.599

Tablo 26'da görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulu müdürlerinin büyük çoğunluğunun (N=60) mesleki kıdemi 16 yıldan fazladır. Tüm Mesleki kıdeme göre oluşturulan tüm gruplar arasında tutum ölçeğinden elde edilen puan ortalaması en düşük olan grup mesleki kıdemi 16 yıldan fazla olan resmi ilköğretim okulu müdürleridir. Tutum ölçeğinden elde edilen puanların aritmetik ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.59$) olan grup, 6-10 yıl arasında kıdemi olan okul müdürleridir (N=5). Tablo 26'da aynı zamanda mesleki kıdemi 11-15 yıl arasında olan okul müdürlerinin (N=13) aritmetik ortalamasıyla ($\bar{X}=4.11$) 16 yıldan fazla kıdemi olan müdürlerin aritmetik ortalamasınının ($\bar{X}=4.10$) birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 27
Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu
Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları
Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	1.136	2	.568	1.609	.207
Grup İçi	26.485	75	.353		
Toplam	27.621	77			

$p < 0.05$

Mesleki kıdem değişkenine göre, teknolojiye ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen verilerin çözümlenmesi tek yönlü varyans analizi yardımıyla yapılmış ve Tablo 27'deki bulgulara ulaşılmıştır. Grupların aritmetik ortalamalarında farklılık olmasına rağmen, tek yönlü varyans analizi yapıldığında mesleki kıdem değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

c) En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında en son bitirilen okul değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, aritmetik ortalama ve tek yönlü varyans analizi teknikleri kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 28 ve Tablo 29'da gösterilmiştir.

Tablo 28

En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanlarının Aritmetik Ortalamaları ve Standart Sapmaları

En Son Bitirilen Okul	N	\bar{X}	Ss
İki yıllık program	12	4.03	.949
Üç yıllık program	5	4.06	1.023
Dört yıllık program	57	4.13	.941
Yüksek lisans	4	4.46	.922
Toplam	78	4.13	.599

Tablo 29

En Son Bitirilen Okul Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutum Puanları Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Kareler Ortalaması	F	p.
Gruplar Arası	.528	3	.193	.527	.665
Grup İçi	27.043	74	.365		
Toplam	27.621	77			

$p < 0.05$

Tablo 28’de, en son bitirilen okul değişkenine göre resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalamaları verilmiştir. Buna göre tutum ölçeği puan ortalaması en yüksek ($\bar{X}=4.46$) olan resmi ilköğretim okulu müdürleri yüksek lisans mezunudur (N=4). İki yıllık programdan mezun olan ilköğretim okulu müdürleri (N=12) tutum ölçeği ortalama puanı en düşük ($\bar{X}=4.03$) olan gruptur. Üç yıllık programdan mezun olan ilköğretim müdürlerinin (N=5) tutum puanı aritmetik ortalaması 4.06, dört yıllık programdan mezun olan ilköğretim okulu müdürlerinin (N=57) tutum puanı aritmetik ortalaması ise 4.13’tür. Tablo 28’de görüldüğü gibi mezun olunan okul düzeyi yükseldikçe teknolojiye ilişkin tutum da daha olumlu eğilim göstermektedir; ancak Tablo 29’da belirtilen tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre .05 seviyesinde en son bitirilen okul değişkenine göre resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca yüksek lisans dışındaki diğer programlardan mezun olan resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden elde ettikleri aritmetik ortalamalar birbirine çok yakındır. Bu bulgular araştırmanın üçüncü alt amacında özel ilköğretim okulu müdürlerinin en son mezun oldukları okul değişkenine göre elde edilen bulgularla paraleldir.

d) Bilgisayar Kursuna Katılım Değişkenine Göre Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumlarındaki Farklılık

Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında bilgisayar kursuna katılım değişkenine göre anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek üzere elde edilen veriler, t-test kullanılarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 30’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan resmi ilköğretim okulu müdürlerinin çok büyük bir çoğunluğu (N=71) bilgisayar kursuna katılmıştır. Bilgisayar kursuna katılan resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.13’tür. Bilgisayar kursuna katılmayan resmi ilköğretim okulu müdürlerinin (N=7) tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması 4.10’dur.

Tablo 30
Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar Kursuna
Katılma Değişkenine Göre Tutum Ölçeği
t-Test Sonuçları

Bilgisayar Kursuna Katıldı mı?	N	\bar{X}	Ss	t- değeri	P
Evet	71	4.13	.624	.121	.904
Hayır	7	4.10	.247		

$p < 0.05$

Verilerin analizi sonucunda t -değeri .121, manidarlık değeri .904 olarak bulunmuştur. Manidarlık değeri .05'ten büyük olduğundan bilgisayar kursuna katılma değişkenine göre resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Resmi ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim okulu müdürlerinden sadece yedisinin bilgisayar kursuna katılmaması; ama buna rağmen olumlu tutum içinde bulunmaları, bu kişilerin bilgisayarla ilgili deneyimlerini bilgisayar kursu dışında farklı yoldan elde ettiklerini düşündürebilir. Deneme yanılma yoluyla öğrenme bu yollardan biri olabilir. Kursu katılmayan resmi ilköğretim okulu müdürleri, deneme-yanılma yoluyla bilgisayar kullanımına ilişkin deneyimlerini edinmişlerse bu kişilerin teknoloji korkusunun olmadığı sonucuna varılabilir.

Özel İlköğretim Okulu Müdürleri ve Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin **Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik** **Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki**

Bu araştırmanın beşinci alt amacı, özel ilköğretim okulu müdürleri ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak önce özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı, korelasyon yardımıyla belirlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 31'te verilmiştir. Daha

sonra resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı da korelasyon yardımıyla belirlenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 32'de verilmiştir.

a) Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki

Bu amaca yönelik olarak önce özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlemek üzere tutum ölçeğinden ve bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklığına yönelik maddelerden elde edilen verilerle Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmış ve elde edilen bulgular Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31
Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar Kullanımı ile Teknolojiye İlişkin Tutum Arasındaki Korelasyon İlişkisi

	N	\bar{X}	Ss	Pearson Korelasyon Katsayısı	P
Kullanım Formu	25	2.53	.635	.433	0.031
Tutum Ölçeği	25	4.17	.352		

$p < 0.05$

Tablo 31'de görüldüğü gibi özel ilköğretim okulu müdürleri, bilgisayar ve benzeri araçları haftada 3-5 kez kullanmaktadırlar ($\bar{X}=2.53$). Özel ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğindeki maddelere verdikleri yanıtlardan elde edilen puanların aritmetik ortalaması 4.17 'dir. Veriler kullanılarak Pearson korelasyon katsayısı 0.433 olarak hesaplanmış, p değeri 0.05'ten küçük olduğu için özel ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları kullanımlarıyla teknolojiye ilişkin tutumları arasında yüksek korelasyon olduğu saptanmıştır.

Bilgisayar ve benzeri araçları daha sık kullanan özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye karşı güveninin arttığı ve teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde buldukları söylenebilir. İnce'nin (2001) özel okulda çalışan öğretmenler üzerinde yaptığı araştırma sonucunda da bilgisayar ve teknolojik araçları sıklıkla kullanan öğretmenlerin teknolojiye ilişkin olumlu tutum içinde buldukları belirlenmiştir. Bu sonuç, araştırmadaki bu alt amaca ait bulgularla paraleldir. Ayrıca, Rosen ve Weil'in(1995) araştırmalarında saptadıkları, okuldaki bilgisayar ve teknolojik olanakların öğretmenlerin teknoloji kullanımını artırdığı ve bunun sonucunda kullanım arttıkça teknolojiye ilişkin tutumun daha olumlu hale geldiği sonucu da bu durumu desteklemektedir. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin çalıştıkları okulda bilgisayar laboratuvarlarının olması müdürlerin bilgisayarlar ve eğitim teknolojisi kapsamındaki diğer araçlarla olan deneyimlerini artırdığı, bunun da tutumu olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

b) Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Teknolojiye İlişkin Tutumları ile Bilgisayar ve Benzeri Teknolojik Araçları Kullanımları Arasındaki İlişki

Bu amaca yönelik olarak önce resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ile bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıkları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlemek üzere tutum ölçeğinden ve bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklığına yönelik maddelerden elde edilen verilerle Pearson korelasyon katsayısı hesaplanmış ve elde edilen bulgular Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32'de görüldüğü gibi resmi ilköğretim okulu müdürleri bilgisayar ve benzeri araçları haftada haftada 3-5 kez kullanmaktadırlar ($\bar{X}=2.48$). Resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutm ölçeğindeki maddelere verdikleri yanıtlardan elde edilen puanların aritmetik ortalaması 4.14 'tür. Veriler kullanılarak Pearson korelasyon katsayısı 0.466 olarak hesaplanmış, p değeri 0.01'den küçük olduğu için resmi ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları kullanımlarıyla teknolojiye ilişkin tutumları arasında yüksek korelasyon olduğu saptanmıştır.

Tablo 32
Resmi İlköğretim Okulu Müdürlerinin Bilgisayar ve
Benzeri Teknolojik Araçların Kullanımı ile
Teknolojiye İlişkin Tutum Arasındaki
Korelasyon İlişkisi

	N	\bar{X}	Ss	Pearson Korelasyon Katsayısı	P
Kullanım Formu	78	2.48	.466	.466	0.0
Tutum Ölçeği	78	4.13	.599		

p < 0.01

Özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin bilgisayar ve benzeri araçları kullanım sıklıklarıyla teknolojiye ilişkin tutumları arasında yüksek korelasyonun olması sonucuna dayanarak deneyimin tutumu belirleyici faktörlerden biri olduğu söylenebilir. Yurt içinde ve yurt dışında eğitimciler üzerinde yapılan çeşitli araştırmalar bu sonucu destekler niteliktedir. İnce (2001), Nash ve Moroz'un(1997), Christensen(1997) ve Woodrow'un(1991) öğretmenler; Liu, Reed ve Phillips'in (1990) ve McInery ve arkadaşlarının (1990) eğitim fakülteleri öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalar benzer sonuçları ortaya koymuştur. Teknolojik araçları daha çok kullanan kişiler teknolojiye ilişkin daha olumlu tutum içindedirler. Moroz ve Nash (1997) yaptıkları araştırmada deneyimle birlikte güvenin arttığını ve teknolojiye ilişkin tutumun daha olumlu hale geldiğini bulmuşlardır. Bu sonuç da bu araştırmada ortaya konulan, bilgisayar ve benzeri teknolojik araçların kullanımıyla teknolojiye ilişkin tutum arasındaki anlamlı ilişkiyi destekler niteliktedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Özel ilköğretim okulu müdürleri ile resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla bu araştırmada aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur:

1. Özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.
2. Özel ilköğretim okulu müdürleriyle resmi ilköğretim okulu müdürlerinin genelde teknolojiye ilişkin olarak olumlu tutum içinde oldukları bulunmuştur.
3. Yaş değişkenine ilişkin sonuçlara göre, özel ilköğretim okulu müdürlerinin tutumlarında gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre en fazla olumlu tutum gösteren 31-40 yaş arasındaki özel ilköğretim okulu müdürleridir. Özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmasına rağmen resmi ilköğretim okulu müdürleri arasında yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır; ancak aritmetik ortalamalara bakıldığında tutum ölçeği sonuçlarına göre en yüksek ortalamaya sahip olan müdürler 31-40 arasındaki resmi ilköğretim okulu müdürleridir.
4. Mesleki kıdemle yaşın doğru orantılı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yaş değişkenine göre elde edilen bulgularla benzer bir sonuca da mesleki kıdem değişkenine göre tutum farklılıklarında rastlanmıştır. Mesleki kıdem değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda aritmetik ortalama değeri en yüksek olan grup 0-5 yıl arasında mesleki kıdemi olan özel ilköğretim okulu ilköğretim okulu müdürleriyle mesleki kıdemi 6-10 arasında olan resmi ilköğretim okulu müdürleridir. Ancak yaş değişkeninden farklı olarak mesleki kıdem değişkenine göre özel ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5. En son bitirilen okul değişkenine göre teknolojiye ilişkin tutumda ilköğretim okulu müdürleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuş; en son bitirilen okul düzeyi yükseldikçe tutuma ilişkin değerlerin aritmetik ortalamalarının yükseldiği belirlenmiştir. Buna göre ilköğretim okulu müdürleri arasında teknolojiye ilişkin daha olumlu tutum geliştirenler, yüksek lisans mezunu olan ilköğretim okulu müdürleridir.
6. Bilgisayar kursuna katılan ilköğretim okulu müdürlerinin tutum ölçeğinden elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması daha yüksektir; fakat bilgisayar kursuna katılma değişkenine göre özel ilköğretim ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutumlarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
7. Özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarıyla bilgisayar ve benzeri teknolojik araçları kullanmaları arasında yüksek korelasyon olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Teknolojinin hayatımızın her alanına girdiği 21.yüzyılda okul müdürlerinden teknoloji kullanmaları ve okula, eğitime uyarlamaları beklenmektedir. Bu görevleri başarıyla yerine getirebilmeleri, okul müdürlerinin teknolojiye ilişkin olumlu tutum geliştirmeleriyle yakından ilişkilidir. Bunun için okul müdürlerinin teknolojiye ilişkin olumlu ve olumsuz tutum geliştirmelerini etkileyen faktörleri belirleme ve olumsuz tutuma neden olan faktörleri giderme zorunluluğu vardır. Bu bağlamda araştırmanın sonucunda ortaya çıkan duruma göre uygulayıcılar ve araştırmacılar için aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

Uygulayıcılar İçin Öneriler:

1. Bilgisayar kullanımına yönelik eğitimin bilgisayar ve benzeri araçların kullanım düzeyini olumlu yönde etkilediği göz önünde bulundurularak ilköğretim okulu müdürlerine bu konuda eğitim olanağı sağlanmalı, eğitim teknolojileri ilköğretim okulu müdürlerine tanıtılmalıdır.

2. Bilgisayar laboratuvarları okullarda yaygınlaştırılmalı ve bu laboratuvarların kullanılması sağlanmalıdır. Bunun için okul müdürleri ve öğretmenlere gerekli eğitim verilmelidir.
3. Okul müdürlerinin eğitim teknolojileriyle ilgili seminer ve fuarlara katılımı teşvik edilmelidir.

Araştırmacılar İçin Öneriler:

1. Bu araştırmada ilköğretim okulu müdürlerinin genel olarak teknolojiye ilişkin tutumları incelenmiştir. Bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacıların teknolojiye ilişkin tutumu alt boyutlarıyla incelemeleri önerilmektedir. Gerekirse olumlu tutum oluşturmak için tutum geliştirme programları geliştirilerek uygulanabilir.
2. Bu araştırmada yaş, mesleki kıdem, bilgisayar sahibi olma, görev yapılan okulda bilgisayar laboratuvarının olması, bilgisayar kursuna katılım değişkenleriyle tutum arasındaki ilişki incelenmiştir. Ancak araştırmaya katılan ilköğretim okulu müdürlerinden sadece ikisi kadın olduğu için cinsiyet değişkeni ile tutum arasındaki ilişki incelenememiştir. Bundan sonraki araştırmalarda cinsiyet değişkeninin tutumla ilişkisi incelenebilir.
3. Bu araştırma gerek zamanın kısıtlı olması gerekse maliyet nedeniyle İstanbul ili merkez ilçelerinden Bahçelievler, Bakırköy ve Beşiktaş ilçelerindeki özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin tutumlarının belirlenmesiyle sınırlı tutulmuştur. İstanbul'un diğer ilçelerini ve bu ilçelerdeki farklı okul türlerinde görev yapan okul müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları başka bir araştırmada incelenebilir.
4. Bu araştırmada sadece özel ve resmi ilköğretim okulu müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumları ve tutumun bağımsız değişkenlerle ilişkisi incelenmiştir. İleride bu konuda araştırma yapmak isteyen araştırmacılara özel ve resmi ilköğretim okullarındaki öğrencilerin teknolojiye ilişkin tutumlarıyla bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemeleri önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, Y. (1999). "Bilgisayar Destekli Öğretim ve Bilgi Toplumunda İnsan Nitelikleri". *BTİE99 Bildiriler Kitabı*, 143-149, 13-15 Mayıs 1999. ODTÜ Yayınevi. Ankara.
- Akbaba Altun, S. (2001). "Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Kullanma Düzeyleri". *Eğitim Araştırmaları* 1(2), s.10-16.
- _____. (2002). "Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi". İzzet Baysal Üniversitesi.
- Akbaba Altun, S. & H. Sayan(2001). "Öğretmen Adaylarının Teknolojiye Karşı Tutumlarını Belirleyecek Ölçeğin Geliştirilmesi." X. Eğitim Bilimleri Kongresi, 7-9 Haziran 2001. Bolu.
- Arıcı, H. (2001). *İstatistik –Yöntemler ve Uygulamalar*. Meteksan A.Ş. Ankara.
- Aşkar, P. & H.Orçan (1987). "The Development of an Attitude Scale Toward Computers" *Journal of Human Sciences*, Vol.6, 19-23.
- Baykal, A. (1984). "Bilgisayarın Öğretim Sistemine Katkısı". 1. Türkiye Bilgisayar Kongresi, 33-37, 20 Ocak 1984, Ankara: Bildiriler Kitabı Yayınları.
- _____.(1989). "Bilgisayar Bilgi Yayar". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi*, Vol.14, No.1, 17-26.
- Bellando, J. & J.L.Winer (1985). "Computer Anxiety: Relationship To Math Anxiety and Holland Types." ERIC Document Reproduction Services No: ED 258089.

Berberoğlu, G. & G.Çalıkoğlu(1991). "Türkçe Bilgisayar Tutum Ölçeği'nin Yapı Geçerliliği". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Vol. 24, 841-845.

Brosnan, M.(1998). **Tecnophobia**. Routledge. New York.

Bursalioğlu, Z. (2000). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Pegem. Ankara.

Cambre, M.A. & D.L. Cook (1984). "Computer Anxiety: Definition, Measurement, and Correlates". ERIC Document Reproduction Services No:ED 246085.

Casey, H.B. (2000). "An Analysis of the Influence of Technology Training on Teacher Stages of Concern Regarding the Use of Instructional Technology in Schools." Yayınlanmamış Doktora Tezi. The Department of Curriculum and Instruction, The University of Louisiana, Monroe.

Cicchelli, T., R.E. Beacher & J. Nygren (1994). "Turning Teachers on to Microcomputers: Results of Two-Year Staff Development Project". ERIC Document Reproduction Services No:ED 279613.

Deniz, L. (1994) "Bilgisayar Tutum Ölçeği (BTÖ-M)nin Geçerlik, Güvenirlik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Erdoğan, İ. (2000). **Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği**. Sistem Yayıncılık. İstanbul.

Gordon, H.H.D.(1993). "Analysis of the Computer Anxiety Levels of Secondary Technical Education Teacher in West Virginia". ERIC Document Reproduction Services No:ED 357218.

Gülseçen, S. & E. Erkin. "Needs Assesment for Transition to Information Technology Based Education in FMV Işık Schools", International Conference on New Trends in Science Edecation. Işık Universitesi, İstanbul, 9-14 Mayıs 1997, s.1-10.

Günter, G.A., R.E. Günter & G.A.Wiens (1998). "Teaching Pre-Service Teachers Technology: An Innovate Approach". ERIC Document Reproduction Services No:ED 421112.

Gümüşeli, A. İ.(2002). 2001 Yılında İlköğretim Okulu Müdürleri. Yayınlanmamış Araştırma. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hurme, P.(1998). "Learning to Use Computers for Future Communication Professions." ERIC Document Reproduction Services No:ED 432791.

İnce, S.(2001). "Teacher Technophobia and A Pilot Study on The Effect of Technophobia Reduction Program". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kaptan, S. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Tekişik Web Ofset. Ankara.

Karasar, N. (1998). **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

_____. (1999). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

- Koraltürk, S. (1997). "İstanbul'daki Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Tespiti ve Yöneticiler ile Öğretmenlerin Bilgisayara Karşı Tutumlarının İncelenmesi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Liu, M., W.M. Reed & P.D.Phillips(1990). "Teacher Education Students and Computers: Gender, Major, Use, Occurence, and Anxiety" ERIC Document Reproduction Services No:ED 324338
- Martinez, M.E.& N.A. Mead(1988). "Computer Competence: The First National Assessment". ERIC Document Reproduction Services No: ED 341375.
- McDowell, E.E.& L.D. Schuelke (1998). "An Investigation of the Relationships among Technology Experiences, Communication Apprehension, Writing Apprehension and Computer Anxiety". ERIC Document Reproduction Services No: ED 425485.
- MacNeil, A.& D.P.Delafield (1998). "Principal Leadership for Successful School Technology Implementations". (Eds.).S. MacNeil, S.D. Price, S. Boger-Mehall, B.Robin, J.Willis. SITE 98. AACE 9. International Conference 1:296-300.
- McInerney, V., D.M. McInerney & K.E. Sinclair (1990). "Computer Anxiety and Student Teachers: Interrelationships between Computer Anxiety, Demographic Variables and an Inetrvention Strategy". ERIC Document Reproduction Services No: ED352940:
- Mitra, A. (1998). "Categories of Computer Use and Their Relationships with Attitudes Toward Computers". Journal of Research on Computing in Education, Vol. 30; No. 3, 32-43.

Nash, J. & P.A. Moroz (1997). "An Examination of The Factor Structures of the Computer Attitude Scale". ERIC Document Reproduction Services No: ED408318:

Rosen, L.D. & P. Maguire (1990) "Myths and Realities of Computerphobia: A Meta-Analysis". Anxiety Research, Vol.3, 175-191.

Rosen, L.D. & M.M. Weil (1995). "Adult and Teenage Use of Consumer, Business and Entertainment Technology: Potholes on the Information Highway". The Journal of Consumer Affairs, Vol.29, 55-84.

Rosen, L.D. & M.M. Weil & S.E. Wugalter (1990). "The Etiology of Computerphobia". Computers in Human Behaviour, Vol.6, 361-379.

Rosen, L.D. & M.M. Weil (1995). "Computer Availability , Computer Experience Technophobia among Public School Teachers". Computers in Human Behavior, Vol.11, 9-31.

_____. "Business Technology Use"
<http://www.technostress.com/study1x.htm>.

_____. "Comparison of Online Users and Nonusers"
<http://www.technostress.com/study2x.htm>.

_____. (1997). **Technostress: Coping with Technology @Work @Home @Play**. John Wiley & Sons, Inc. New York.

Slowinsky, J.(2000). "Becoming Technologically Savvy Administrator." Oregon: ERIC Clearinghouse on Educational Management

Turgut, M.F. & Y.Baykul (1992). **Ölçekleme Teknikleri**. ÖSYM Yayınları. Ankara.

Woodrow, J. (1991). "Teacher Perceptions of Computer Needs." Journal Of Research on Computing in Education Vol. 23, 475-497.

www.meb.gov.tr

EKLER

EK 1: DEMOGRAFİK BİLGİLER FORMUİ veTUTUM ÖLÇEĞİ

EK 2: İZİN BELGELERİ

EK: 3 TUTUM ÖLÇEĞİNİN GÜVENİRLİK TESTİ

EK: 4 TUTUM ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİK TESTİ

EK: 5 TUTUM ÖLÇEĞİ MADDE ANALİZİ

EK: 6 YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

EK: 7 MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

EK: 8 EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

EK: 1

Sayın Okul Müdürü,

Günümüzde okul müdürlerinden beklenen yeterlilikler içerisinde teknolojiyi kullanma yeterliliği giderek ön plana çıkmaktadır. Teknolojinin (tepegöz, bilgisayar, data projektör, kapalı devre televizyon sistemleri, vb...) okullardaki eğitim ve öğretime entegre edilmesinde, okul müdürünün teknoloji kullanabilmesi ve teknolojiye karşı olumlu bir tutum geliştirmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, okul müdürlerinin teknolojiye ilişkin tutumlarını belirlemektir. Bunun için Demografik Bilgiler Formu ve Tutum Ölçeği hazırlanmıştır. Bu form ve ölçekte doğru ya da yanlış kavramları yoktur. **Lütfen her soru için size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz.**

Değerli katkılarınız için şimdiden teşekkür eder saygılar sunarım.

Melek GİRAY İNCE

EK: 1 devamı

I. DEMOGRAFİK BİLGİLER FORMU

Okul Müdürünün;

1. Bitirdiği en son okul

- a) 2 yıllık program b) 3 yıllık program c) 4 yıllık program d) Yüksek lisans

2. Mesleki kıdemi (yıl)

- a) 0 – 5 b) 6 – 10 c) 11 – 15 d) 16’ dan fazla

3. Yaşı

- a) 20 – 30 b) 31 – 40 c) 41 – 50 d) 50 üstü

4. Cinsiyeti

- a) Kadın b) Erkek

5. Kişisel bilgisayarınız var mı?

- a) Evet b) Hayır

6. Çalıştığı okulda bilgisayar labaratuvarı var mı?

- a) Evet b) Hayır

7. Bilgisayar kursuna katıldınız mı?

- a) Evet b) Hayır

8 – 17 arası sorularda bilgisayarları ve benzeri araçları, haftada hangi sıklıkta kullandığınızı işaretleyiniz.

8. Bilgisayar kursunda

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

9. Bankamatiklerde

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

10: Çalıştığı okulda

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

11. Kütüphanede

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

12. Haberleşmede (E-Mail)

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

13. Yazı yazmada

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

14. Bilgisayar oyunlarında

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

EK: 1 devamı**15. Programlanabilen ev araçlarında**

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

16. Video oyunlarında

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

17. İnternet (bilgi alış verişi)

- a) hiç b) 1 – 2 kere c) 3 – 5 kere d) 6 ve daha çok

EK: 1 devamı

II. TUTUM ÖLÇEĞİ

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Günlük işlerimde teknolojiden yararlanmaktan kaçınıyorum.					
2. İnsanları teknolojiyi kullanmaları için özendiririm.					
3. Öğrencileri erken yaşlarda teknoloji ile tanıştırmayı faydalı bulmam.					
4. Bilgisayar kullanmaktan hoşlanırım.					
5. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.					
6. Meslektaşlarım ile teknoloji üzerine konuşmaktan keyif duyarım.					
7. Teknolojideki gelişmelerin okuldaki rolümü azaltacağımı düşünürüm.					
8. Okulumda yeni teknolojilerin uygulanmasından hoşlanırım					
9. Teknoloji fuarlarına katılmaktan hoşlanırım.					
10. Teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitim programlarına katılmak beni rahatsız eder.					
11. Teknoloji ile ilgili yayınları izlemekten zevk alırım.					
12. Okul yönetiminde teknolojinin yarar getireceğine inanmam.					
13. Teknoloji ile ilgili televizyon programlarını seyretmekten zevk alırım.					
14. Teknolojinin insanları yabancılaştırdığını düşünürüm.					
15. E-posta (e-mail) kullanmanın bir kolaylık olduğunu düşünürüm.					
16. İnsanlara teknoloji fuarlarına katılmalarını öneririm.					
17. Teknolojiye bağımlı olmaktan korkarım.					
18. Çalıştığım personelden teknolojik gelişmelere ilişkin bilgi almaktan hoşlanırım.					
19. Yeni teknolojileri öğrenmenin zaman kaybı olduğunu düşünürüm.					
20. Teknolojinin insanlar arası etkileşimi azaltacağımı düşünürüm.					
21. Teknoloji ile ilgili konuşma yapılan ortamlarda bulunmaktan hoşlanırım.					
22. Teknolojik gelişmeleri öğrenmek benim için fazladan bir yük sayılır.					
23. Öğretim teknolojisinin öğrenmeyi arttırdığını düşünürüm.					
24. İnsanları yeni teknolojik gelişmeler konusunda bilgilendirmekten hoşlanırım.					
25. Teknolojinin insanın yerini alacağını düşünürüm.					
26. İnternette araştırma yapmaktan hoşlanırım.					
27. Kendimi teknolojik gelişmeleri öğrenmek için yaşlı bulurum.					
28. Teknoloji konusunda oluşturululan gruplara katılmanın faydalı olacağına inanmam.					
29. Teknoloji kullanan okulları desteklemem.					
30. Okulumda yeni öğretim teknolojilerinin kullanıldığını görmek beni mutlu eder.					
31. Personelimin gelişen teknolojilerden faydalanmalarını okulum için gerekli görmem.					

EK: 1 devamı

32. Hizmet içi eğitim programlarında teknolojiye geniş ölçüde yer verilmesini isterim.					
33. İnternette araştırma yapmayı bir kolaylık olarak görmem.					
34. Teknolojinin bilgiye ulaşmada tek yol olduğunu düşünürüm.					
35. Teknolojinin kontrolümüz altında olduğuna inanırım.					
36. İnsanlarla yeni teknolojik gelişmeler üzerine konuşmalara girmekten çekinirim.					
37. E-posta kullanmak benim için önemli değildir.					
38. Teknoloji ile ilgili kitaplar almaktan hoşlanırım.					

EK: 2

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/70
KONU : Anket (Melek Giray İNCE)

13./01/2003

VALİLİK MAKAMINA

- İLGİ : a) Millî Eğitim Bakanlığının 20.01.1988 ve Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin 10.BHİŞ.123 sayılı emri.
b) Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanlığı'nın 13.12.2002 tarih ve B.30.2.YIL.0.EL.00.00/855 sayılı yazısı.
c) İlköğretim Müfettişleri Başkanlığının 08.01.2003 tarih ve B.08.4.MEM.4.34.00.13.410/94 sayılı yazısı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Öğrencisi Melek Giray İNCE ilimiz tüm Resmî ilköğretim okullarında Yöneticilere yönelik anket uygulaması yapmak istekleri ile ilgili İLGİ(b) yazı ve ekleri Müfettişlerce incelenerek İLGİ(c) yazıları ile sakınca olmadığı bildirilmektedir.

Ana Bilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Melek Giray İNCE anketini ilimiz tüm İlköğretim Okullarında anket uygulamasına İLGİ(a) Bakanlık Emri Esasları dahilinde uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamunuzca da uygun görülmesi takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Ömer BALİBEY
Millî Eğitim Müdürü

EKLER :

- Ek-1. İLGİ(b) yazı ve ekleri
Ek-2. İLGİ(c) Müfettiş raporu

OLUR
13./01/2003

Ali SÖZEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK: 2 devamı

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/76
KONU : Anket Melek Giray İNCE

16./01/2003

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

İLGİ :)Valilik Makamının 15.01.2003 tarih ve 18.580/70 sayılı Olur

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek lisans öğrencisi Melek Giray İNCE İlimiz tüm Resmi İlköğretim okullarında "Yöneticilere Yönelik" yüksek lisans tezi kapsamında anket çalışması yapmaları ile ilgili Valilik Makamından alınan İLGİ Valilik Oluru ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi, gereğinin 2002-2003 Öğretim yılında İLGİ Valilik Oluru doğrultusunda yapılmasını, İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinin bilgisinden sonra Okul Müdürlüklerine gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

İbrahim NEBİOĞLU
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :

Ek-1. (Valilik Oluru)

2.(Üniversitenin yazısı ve 2 sf.onaylı
anket yazıları)

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELEN EKRAK
Tarih : 05.02.2003
Sayı : 106

16.01.2003
16.02.03

EK: 3

TUTUM ÖLÇEĞİ GÜVENİRLİK TESTİ

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.1942	1.22921	103
VAR00002	4.5631	.74977	103
VAR00003	3.8058	1.47567	103
VAR00004	4.3495	.95700	103
VAR00005	4.3689	1.22866	103
VAR00006	4.0194	1.03829	103
VAR00007	4.4078	1.14135	103
VAR00008	4.3592	1.06508	103
VAR00009	4.0485	.94328	103
VAR00010	4.2524	1.22649	103
VAR00011	4.2330	.85410	103
VAR00012	4.6408	.90591	103
VAR00013	4.1165	.74493	103
VAR00014	3.8155	.98764	103
VAR00015	4.3301	1.07911	103
VAR00016	4.0583	.83813	103
VAR00017	4.0291	1.04277	103
VAR00018	4.1748	1.07034	103
VAR00019	4.4175	.97543	103
VAR00020	3.3786	1.15569	103
VAR00021	4.0000	.93934	103
VAR00022	4.4563	.94741	103
VAR00023	4.0680	1.21480	103
VAR00024	4.1553	.88292	103
VAR00025	3.8544	1.15816	103
VAR00026	4.1165	1.14018	103
VAR00027	4.2718	1.13063	103
VAR00028	3.8155	1.41246	103
VAR00029	4.5534	.97747	103
VAR00030	4.5437	.94741	103
VAR00031	4.6505	.76323	103
VAR00032	4.3010	1.20322	103
VAR00033	4.3495	1.10887	103
VAR00034	3.3107	1.11169	103
VAR00035	3.8641	.95022	103
VAR00036	3.8641	1.24498	103
VAR00037	3.9515	1.10594	103
VAR00038	3.6117	1.04067	103

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.925	38

EK: 3 devamı

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
157.3010	433.526	20.82129	38

KULLANIMA İLİŞKİN MADDELERİN GÜVENİRLİK TESTİ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	103	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	103	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.662	10

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	2.8835	1.17407	103
VAR00002	2.2816	1.20796	103
VAR00003	3.5243	.72551	103
VAR00004	1.4466	.81323	103
VAR00005	2.8544	1.07016	103
VAR00006	3.4757	.65447	103
VAR00007	1.6408	.93782	103
VAR00008	1.6019	.79631	103
VAR00009	1.2913	.63603	103
VAR00010	3.1553	.94721	103

EK: 3 devamı

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	21.2718	16.670	.289	.650
VAR00002	21.8738	15.386	.419	.616
VAR00003	20.6311	18.235	.332	.638
VAR00004	22.7087	18.483	.239	.653
VAR00005	21.3010	16.154	.409	.619
VAR00006	20.6796	18.298	.374	.634
VAR00007	22.5146	18.586	.167	.669
VAR00008	22.5534	17.857	.346	.635
VAR00009	22.8641	18.432	.363	.636
VAR00010	21.0000	16.863	.393	.623

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
24.1553	20.819	4.56276	10

EK: 4

TUTUM ÖLÇEĞİ GEÇERLİK TESTİ

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	100	97,1
	Excluded ^a	3	2,9
	Total	103	100,0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Part 1	Value	.874
		N of Items	19 ^a
	Part 2	Value	.862
		N of Items	19 ^b
Total N of Items			38
Correlation Between Forms			.791
Spearman-Brown Coefficient	Equal Length		.884
	Unequal Length		.884
Guttman Split-Half Coefficient			.884

a. The items are: VAR00001, VAR00002, VAR00003, VAR00004, VAR00005, VAR00006, VAR00007, VAR00008, VAR00009, VAR00010, VAR00011, VAR00012, VAR00013, VAR00014, VAR00015, VAR00016, VAR00017, VAR00018, VAR00019.

b. The items are: VAR00020, VAR00021, VAR00022, VAR00023, VAR00024, VAR00025, VAR00026, VAR00027, VAR00028, VAR00029, VAR00030, VAR00031, VAR00032, VAR00033, VAR00034, VAR00035, VAR00036, VAR00037, VAR00038.

Summary Item Statistics

		Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item	Part 1	4.205	3.770	4.630	.860	1.228	.052	19 ^a
Means	Part 2	4.050	3.350	4.640	1.290	1.385	.135	19 ^b
	Both Parts	4.128	3.350	4.640	1.290	1.385	.097	38

The covariance matrix is calculated and used in the analysis.

a. The items are: VAR00001, VAR00002, VAR00003, VAR00004, VAR00005, VAR00006, VAR00007, VAR00008, VAR00009, VAR00010, VAR00011, VAR00012, VAR00013, VAR00014, VAR00015, VAR00016, VAR00017, VAR00018, VAR00019.

b. The items are: VAR00020, VAR00021, VAR00022, VAR00023, VAR00024, VAR00025, VAR00026, VAR00027, VAR00028, VAR00029, VAR00030, VAR00031, VAR00032, VAR00033, VAR00034, VAR00035, VAR00036, VAR00037, VAR00038.

EK: 5

Madde Matrisi									
	Faktörler								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Madde 1	-0,189			-0,133	-0,101		0,831	-0,113	
Madde 2	0,366	0,491	0,347	0,262	0,272				0,18
Madde 3	-0,118	-0,122	0,758				0,385	-0,231	0,121
Madde 4	0,272	0,632	0,443	0,304		-0,106	-0,116		
Madde 5	0,116	0,201	0,057	-0,225	0,291	-0,171	0,207	-0,239	0,471
Madde 6	0,904	0,109			0,233				
Madde 7	0,404		0,262				0,446	-0,402	0,37
Madde 8	0,439	0,516	-0,194	0,266	0,179		0,457		
Madde 9	0,54	0,103		0,287	0,419	0,214		-0,267	
Madde 10		0,902			0,126	0,113		-0,136	
Madde 11	0,449			0,41	0,391	0,573			0,157
Madde 12	0,283	0,134	0,314			0,742	0,251		
Madde 13	0,276	0,25	-0,211	0,274	0,544	0,109	0,183	-0,113	0,411
Madde 14	0,364	0,189	0,102		0,704		0,151	0,183	-0,106
Madde 15	0,709	0,171		0,302				-0,105	0,116
Madde 16	0,689			0,325	0,347	0,316			0,298
Madde 17		0,139	0,244		0,404	0,202	0,66	0,126	
Madde 18	0,883					0,184			
Madde 19	0,229	0,272	0,173						0,779
Madde 20		0,215		-0,163	0,272	-0,168		0,421	-0,558
Madde 21	0,528	0,341	-0,19	0,36	0,279	0,207	0,106	0,236	0,322
Madde 22	0,133	0,676	0,104	0,322		0,139	0,345	0,191	0,137
Madde 23	0,825								
Madde 24	0,554	0,261	0,136	0,595		0,102	-0,221	-0,171	
Madde 25	0,217	0,242	0,293	-0,399	0,569		0,124	-0,295	-0,143
Madde 26	0,443		0,328	0,693		0,207		-0,128	
Madde 27	0,108	0,168	0,767		0,182	0,106		-0,206	
Madde 28		0,527	-0,133			0,5		0,407	
Madde 29	0,246	0,466	0,187		0,237	0,584		-0,32	0,147
Madde 30	0,688	0,275	0,197	0,34		0,306	0,134		
Madde 31	0,466	0,552	0,251	0,156	0,207	0,361			0,275
Madde 32	0,592	0,375	0,166	0,472				-0,127	-0,117
Madde 33		0,11	0,655	0,321	0,173	0,174		0,132	
Madde 34		-0,155	-0,248					0,825	-0,101
Madde 35	0,606	0,204	0,171		0,261		0,173	0,474	0,152
Madde 36			0,434		0,754	0,153	-0,168		
Madde 37	0,132	0,546	0,379	0,214	0,371	0,13		-0,174	
Madde 38	0,124	0,123		0,775					

EK: 6 YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

Özel İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00002

Tukey HSD

(I) VAR00001	(J) VAR00001	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.1875	.2430	.866	-.8649	.4899
	3.00	.2662	.2430	.696	-.4111	.9436
	4.00	-.1479	.2465	.931	-.8349	.5391
2.00	1.00	.1875	.2430	.866	-.4899	.8649
	3.00	.4537*	.1537	.035	2.533E-02	.8822
	4.00	3.964E-02	.1591	.994	-.4038	.4831
3.00	1.00	-.2662	.2430	.696	-.9436	.4111
	2.00	-.4537*	.1537	.035	-.8822	-2.5329E-02
	4.00	-.4141	.1591	.073	-.8576	2.935E-02
4.00	1.00	.1479	.2465	.931	-.5391	.8349
	2.00	-3.9643E-02	.1591	.994	-.4831	.4038
	3.00	.4141	.1591	.073	-2.9351E-02	.8576

* . The mean difference is significant at the .05 level.

Resmi İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00005

Tukey HSD

(I) VAR00004	(J) VAR00004	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2.00	3.00	.3286	.2156	.285	-.1869	.8440
	4.00	.3778	.2434	.273	-.2042	.9598
3.00	2.00	-.3286	.2156	.285	-.8440	.1869
	4.00	4.922E-02	.1635	.951	-.3416	.4401
4.00	2.00	-.3778	.2434	.273	-.9598	.2042
	3.00	-4.9216E-02	.1635	.951	-.4401	.3416

EK: 7 MESLEKİ KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

Özel İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00002

Tukey HSD

(I) VAR00001	(J) VAR00001	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	.1683	.3248	.954	-.7371	1.0737
	3.00	.1567	.2516	.924	-.5447	.8580
	4.00	.3233	.2264	.497	-.3077	.9543
2.00	1.00	-.1683	.3248	.954	-1.0737	.7371
	3.00	-1.1667E-02	.2905	1.000	-.8215	.7981
	4.00	.1550	.2690	.938	-.5947	.9047
3.00	1.00	-.1567	.2516	.924	-.8580	.5447
	2.00	1.167E-02	.2905	1.000	-.7981	.8215
	4.00	.1667	.1736	.773	-.3173	.6506
4.00	1.00	-.3233	.2264	.497	-.9543	.3077
	2.00	-.1550	.2690	.938	-.9047	.5947
	3.00	-.1667	.1736	.773	-.6506	.3173

Resmi İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00002

Tukey HSD

(I) VAR00001	(J) VAR00001	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	.4831	.3127	.276	-.2647	1.2308
	3.00	.4945	.2766	.181	-.1669	1.1559
2.00	1.00	-.4831	.3127	.276	-1.2308	.2647
	3.00	1.142E-02	.1818	.998	-.4233	.4461
3.00	1.00	-.4945	.2766	.181	-1.1559	.1669
	2.00	-1.1423E-02	.1818	.998	-.4461	.4233

EK: 8 EN SON BİTİRİLEN OKUL DEĞİŞKENİNE GÖRE TUKEY TESTİ

Özel İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00002

Tukey HSD

(I) VAR00001	(J) VAR00001	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.1438	.2618	.946	-.8736	.5861
	3.00	-.1707	.1888	.803	-.6970	.3555
	4.00	-.3858	.1571	.097	-.8237	5.216E-02
2.00	1.00	.1438	.2618	.946	-.5861	.8736
	3.00	-2.7000E-02	.2771	1.000	-.7994	.7454
	4.00	-.2420	.2566	.782	-.9571	.4731
3.00	1.00	.1707	.1888	.803	-.3555	.6970
	2.00	2.7000E-02	.2771	1.000	-.7454	.7994
	4.00	-.2150	.1814	.643	-.7206	.2906
4.00	1.00	.3858	.1571	.097	-5.2156E-02	.8237
	2.00	.2420	.2566	.782	-.4731	.9571
	3.00	.2150	.1814	.643	-.2906	.7206

Resmi İlköğretim Okulu Müdürleri:

Multiple Comparisons

Dependent Variable: VAR00002

Tukey HSD

(I) VAR00001	(J) VAR00001	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-3.4000E-02	.3218	1.000	-.8798	.8118
	3.00	-.1025	.1920	.951	-.6071	.4022
	4.00	-.4300	.3490	.609	-1.3474	.4874
2.00	1.00	3.4000E-02	.3218	1.000	-.8118	.8798
	3.00	-6.8456E-02	.2820	.995	-.8096	.6727
	4.00	-.3960	.4055	.763	-1.4619	.6699
3.00	1.00	.1025	.1920	.951	-.4022	.6071
	2.00	6.846E-02	.2820	.995	-.6727	.8096
	4.00	-.3275	.3127	.722	-1.1494	.4943
4.00	1.00	.4300	.3490	.609	-.4874	1.3474
	2.00	.3960	.4055	.763	-.6699	1.4619
	3.00	.3275	.3127	.722	-.4943	1.1494